श्रीराम शिक्षण संस्था, धा.रे. द्वारा संचालित

श्रीराम कला महिला महाविद्यालय,

धामणगाव रेल्वे जि. अमरावती

अरुणोदय

२०१९-२०

पदवी व

पदव्युत्तर

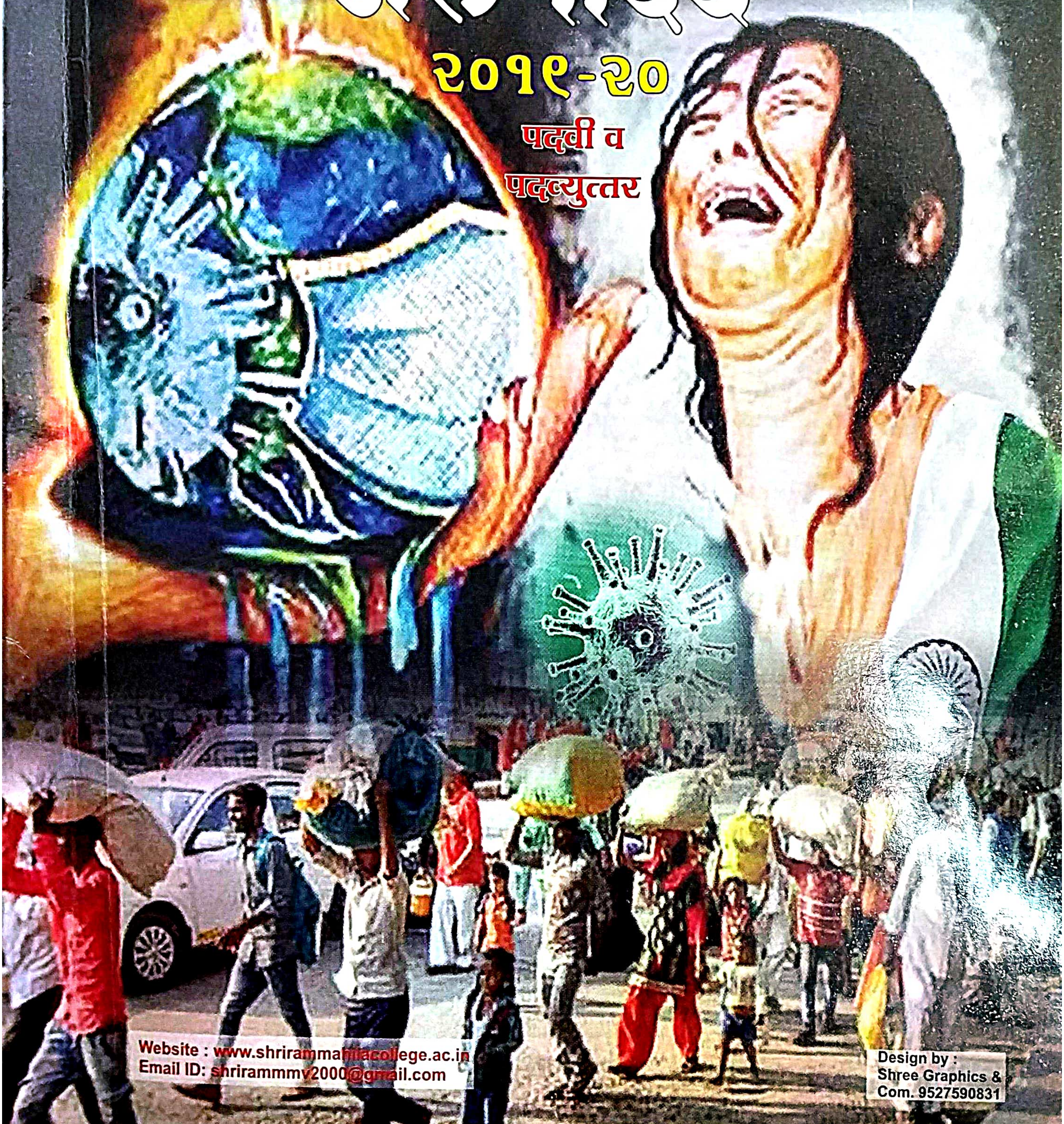

Website : www.shrirammahilacollege.ac.in

Email ID: shrirammmv2000@gmail.com

Design by :
Shree Graphics &
Com. 9527590831

*** मार्गदर्शक ***

प्राचार्य डॉ. गणेश टाले

प्रा. नितीन बिहाडे   प्रा. नंदकिशोर राऊत

प्रा. डॉ. राजेश आडे

*** संपादक मंडळ ***

कु. दिक्षा बुराडे
बी.ए. भाग-१ मराठी विभाग प्रतिनिधी

कु. राणु यादव
बी.ए. भाग-२ हिंदी विभाग प्रतिनिधी

कु. पुजा ठाकरे
बी.ए. भाग-३ इंग्रजी विभाग प्रतिनिधी

*** मुखपृष्ठ ***

कु. पुनम गिरी
बी.ए. भाग-३

*** प्रकाशक ***

प्राचार्य, श्रीराम कला महिला महा. धामणगाव रेल्वे

*** अक्षर जुळवणी ***

जय काम्प्युटर्स
नगर परिषद जवळ, धामणगाव रेल्वे, मोबा. नं. ९४२२९१४३३०

*** मुद्रक ***

श्याम प्रिंटर्स, रेल्वे गेटजवळ, धामणगाव रेल्वे
फोन नं. २३७३११ मोबा नं. ९८९०७३७१७८, ९४२३४२५४०४

ह्या वार्षिकांकातील विचार आणि मते प्रत्येक लेखकाची वैयक्तीक असून प्रकाशक आणि महाविद्यालय त्यांचेशी सहमत असेलच असे नाही.

संपादकीय

विद्यार्थी मैत्रिनींनो,

सत्र २०१९-२० चा 'अरुणोदय' या वार्षिकांकाचा अंक आपल्यासमोर ठेवत असतांना अतिशय आनंद होत आहे. परंतु त्या सोबतच दुःख सुध्दा आहे ते म्हणजे आज संपूर्ण जग अतिशय मोठ्या अशा संकटाला सामोरे जात आहे आपण सर्वच या संकटाशी धैर्याने लढत आहोत. अशा संकटाला घाबरुन न जाता आपण आपले मनोबल, आपले धैर्य वाढविले पाहिजे. जीवन हे सुंदर आहे तेव्हा जीवनाचा आनंद घेण्यासाठी येणाऱ्या प्रत्येक संकटावर आपल्याला मात करायची असते. आणि हे सर्व साहित्याच्या माध्यमातून शक्य होत असते. आपल्याला भाव भावनांचे प्रकटीकरण आपण शब्दांच्या माध्यमातून शक्य व्यक्त करु शकतो आणि आजच्या तरुण पिढीला व्यक्त होण्याची अत्यंत गरज आहे आणि म्हणूनच गेल्या कित्येक वर्षापासून आम्ही 'अरुणोदय' हा वार्षिकांक काढत आहोत.

आमच्या महाविद्यालयातील बहुतेक विद्यार्थिनी ह्या ग्रामीण भागातील आहेत. तेव्हा त्यांच्यामध्ये दडलेला साहित्यिक हा या वार्षिकांक च्या माध्यमातून बाहेर येत असतो.

विद्यार्थिनींच्या सुप्त गुणांना वाव देणे तसेच त्यांच्या मध्ये असलेली सर्जनशीलता ओळखून त्यांना व्यासपीठ उपलब्ध करुन देणे हाच 'अरुणोदय' चा उद्देश आहे.

आजच्या तरुण पिढीला योग्य दिशा दाखविण्याची आवश्यकता आहे. त्यांना या जागतिकीकरणाच्या काळात स्वतःची जागा निर्माण करता यावी यासाठी त्यांच्यामध्ये असलेल्या सुप्त गुणांची जाणीव त्यांना व्हायला पाहिजे आणि हे सर्व साहित्य करीत असते.

साहित्याच्या माध्यमातून आपण आपली ओळख बनवित असतो. आमच्या अनेक विद्यार्थिनी खूप सुंदर लेख लिहीतात, कविता करतात, कथा लिहितात. खरं म्हणजे आज टाळेबंदी असतांना देखील आमच्या विद्यार्थिनींनी खूप सुंदर व अर्थपूर्ण असे साहित्य लिहिलेले आहे. यातूनच त्यांच्यामध्ये असलेली वाचनाची आणि लेखनाची रुची स्पष्ट होते. स्वतःला सिध्द करण्याची धडपड सुध्दा स्पष्ट जाणवते. म्हणजेच काय ? तर महाविद्यालयात येऊन त्या केवळ पुस्तकी ज्ञानच घेत नाहीत तर समाजातील सर्व समस्यांची जाणीव त्यांना होते म्हणजेच सर्व क्षेत्रातील ज्ञान त्या घेत असतात. त्यांच्या अनुभूतीच्या कक्षा रुंदावत आहेत. याचा आम्हाला खरोखरच खूप आनंद वाटतो आहे.

आमच्याकडे आलेल्या साहित्याचा ओघ पाहता असे वाटते की आमच्या विद्यार्थिनी भविष्यात उत्कृष्ट साहित्यिक होवू शकतात यात तिळमात्रही शंका नाही.

'अरुणोदय' मध्ये केवळ साहित्यच नाही तर महाविद्यालयाच्या नावलौकिकात भर पडणारे व यशाचे मानकरी असलेले आमचे प्राध्यापक व विद्यार्थिनी यांची माहिती व छायाचित्र यांचा देखील समावेश आहे. तसेच वर्षभरात महाविद्यालयात राबविलेले विविध उपक्रम, कार्यक्रम इ. गोष्टींची माहिती सुध्दा आहे म्हणजेच हा वार्षिकांक वार्षिक घडामोडीचा लेखाजोखा असून प्रत्येक कृतीचे प्रतिबिंब आपल्याला यामध्ये दिसून येईल.

'अरुणोदय' हा वार्षिकांक अधिकाधिक उत्कृष्ट व्हावा यासाठी आमचे प्राचार्य डॉ. गणेश टाले यांचे सातत्यपूर्ण आणि मौलिक असे मार्गदर्शन तसेच आमचे सहकारी प्राध्यापक वृंद व आमच्या कलाप्रेमी विद्यार्थीनी यांच्या सर्वांच्या सहकार्यामुळेच हा 'अरुणोदय' झाला, तेव्हा त्या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार. तसेच जय कॉम्प्युटर्स व श्याम प्रिंटर्स यांचे सुध्दा धन्यवाद.

मोठ्या कल्पकतेने व श्रमपूर्वक तयार केलेला हा वार्षिकांक आपल्या मनी रुजावा ही अपेक्षा.

धन्यवाद !

– संपादक मंडळ

श्रीराम कला महिला महाविद्यालय, धामणगाव रेल्वे
अभ्यासकेंद्र
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
केंद्र क्र. १२१७५

सुविधा/वैशिष्ट्ये :-

- ✦ उच्च शिक्षित व प्रशिक्षित समंत्रक
- ✦ ऑनलाईन प्रवेश
- ✦ पूर्वतयारी प्रवेश प्रक्रिया
- ✦ बी.ए. मराठी माध्यम
- ✦ बी.ए. उर्दू माध्यम
- ✦ ICT चा उपयोग करुन संपर्क सत्र
- ✦ परिक्षा पूर्वी परिक्षेची पूर्व तयारी

वर्ष २०१९-२० प्रवेशीत विद्यार्थी संख्या :-

- ✦ बी.ए. प्रथम वर्ष - १५०
- ✦ बी.ए. द्वितीय वर्ष - ५३
- ✦ बी.ए. तृतिय वर्ष - ४८
- ✦ पूर्वतयारी - १६
- ✦ बी.ए. प्रथम वर्ष उर्दू माध्यम - ०८

प्राचार्य डॉ. गणेश टाले
केंद्रप्रमुख
९४०५८१७८७७

प्रा. राजेश आडे
केंद्रसंयोजक
९४२०५४७०८८

प्रफुल कांबळे
केंद्रसहायक
९८८१८५४१०१

"ज्ञान गंगा घरोघरी"

✻ आमचे प्रेरणास्थान ✻

मा. श्री. अरुणभाऊ अडसड
अध्यक्ष, श्रीराम शिक्षण संस्था, धामणगाव रेल्वे

* आमचे मार्गदर्शक *

मा. श्री. घनश्यामजी मेश्राम
सचिव, श्रीराम शिक्षण संस्था,
धामणगाव रेल्वे

मा. श्री. अशोकभाऊ पनपालीया
अध्यक्ष, स्था. व्य. स. श्रीराम कला
महिला महाविद्यालय, धा.रे.

प्राचार्यांच्या लेखनीतून ...

श्रीराम महिला महाविद्यालय, धामणगाव रेल्वे येथील सत्र २०१९-२० चा 'अरुणोदय' वार्षिकांक आपल्या हाती देताना मनस्वी आनंद होत आहे. गेल्या वीस वर्षातील 'अरुणोदय' ची वाटचाल अतिशय उल्लेखनीय राहिली आहे. गेल्या वीस वर्षात महाविद्यालयाने बरेच खडतर टप्पे पार करीत एका महत्वपूर्ण टप्प्याकडे वाटचाल सुरु केलेली आहे. संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे कायम संलग्नीकरण, युजीसी कडून '१२ बी' चा मिळालेला दर्जा, ISO प्रमाणपत्र इत्यादी बाबींचा आवर्जून उल्लेख करावा लागेल. त्याचबरोबर सध्या 'नॅक' मूल्यांकन करुन घेणे ही मोठी जबाबदारी महाविद्यालयावर येऊन पडलेली आहे. त्यादृष्टीने सर्व प्राध्यापक, IQAC समन्वयक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी प्रयत्नरत आहेत. महाविद्यालयामध्ये आवश्यक बांधकाम सुध्दा करण्यात आलेले आहे. विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या भौतिक व शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करुन देण्याचा महाविद्यालयाचा प्रयत्न आहे.

सध्या संपूर्ण जग आणि आपला देश 'कोरोना' च्या मोठ्या संकटात सापडला आहे. एका लहानशा विषाणूने संपूर्ण जगात थैमान घातलेले आहे या विषाणूंचा प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात फैलावत आहे. देशभर हजारो लोकांचे बळी गेलेले आहेत. कोरोनामुळे मानवजातीवर भयानक संकट आलेले आहे. संपूर्ण मानवजात संकटात सापडली आहे असे वातावरण निर्माण झालेले आहे. म्हणून कोरोनापासून बचाव करण्यासाठी प्रत्येकाने सजग राहणे आवश्यक आहे. सामाजिक/शारीरिक अंतर राखणे, वारंवार हात धुणे, सॅनिटायझेशन, मास्कचा वापर करणे, घराच्या बाहेर न निघणे, गर्दीत जाणे टाळणे, कामाशिवाय बाहेर न जाणे, 'मीच माझा रक्षक' या सर्व सूत्रांचा वापर केल्यास आपण निश्चितच कोरोनापासून बचाव करु शकतो,

कोरोनावरही लवकरच आपण मात करु असा आशावाद बाळगू या.

'कोरोना' मुळे डिजिटल आणि ऑनलाईन शिक्षणाचे वारे वाहू लागले आहे. बहुतेक महाविद्यालयांनी प्रतिरुप/आभासी महाविद्यालये, ऑनलाईन शिक्षण, डिजिटल शिक्षण सुरु केले आहे. ऑनलाईन शिक्षण ही तात्पुरती व्यवस्था असली तरी महाविद्यालयाच्या प्रत्येक घटकाने 'टॅक्नोसॅव्ही' होण्याची गरज आहे. विद्यार्थ्यांना अभ्यास क्रमाबरोबरच जीवन कौशल्ये, मूल्यशिक्षण देणे ही महत्वाची जबाबदारी शिक्षकांवर आलेली आहे.

आपला देश आज अनेक स्थित्यंतरातून जात आहे. अनेक सामाजिक समस्यांनी समाजाची अवस्था दयनीय होत आहे. महिलांवर बलात्कार, स्थून होताना मन सून्न होऊन जाते. रोजचे वर्तमानपत्र उघडले की, शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येची बातमी कानावर पडते. या सर्व घडामोडींचे प्रतिबिंब साहित्यात उमटत असते. साहित्य हा समाजाचा आरसाच असतो. आपल्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थिनींनी हे सर्व आपापल्या परीने टिपण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. हे निश्चितच गौरवास्पद आहे. त्यासाठी 'अरुणोदय' महत्वाची भूमिका निभावत आला आहे. आजपर्यंतचा समाजाचा इतिहास पाहिल्यास असे दिसून येते की, समाजाच्या कोणत्याही क्षेत्रामध्ये परिवर्तन घडवून आणण्याचे सामर्थ्य केवळ तरुणाईतच असते. ज्या देशाजवळ या तरुणाईचे सामर्थ्य असते त्या देशाची भरभराट होण्यास वेळ लागत नाही. फक्त गरज असे त्या शक्तीचा वापर करुन घेण्याची. आपल्या देशामध्ये येणाऱ्या काळात संपूर्ण जगातील राष्ट्रांच्या तुलनेत तरुणांची संख्या जास्त आहे. अर्थातच कमावणाऱ्या लोकांची संख्या वाढून अवलंबीताची संख्या कमी होईल म्हणजेच देशाची महासत्तेकडे वाटचाल सुरु झालेली आहे. यावेळी तरुणांना, त्यांच्या शक्तीला, विचारांना चालना देण्याचा आम्ही 'अरुणोदय' च्या माध्यमातून प्रयत्न करीत आहो. त्यांच्या पंखांना बळ देऊन अवकाशात मुक्त संचार करण्याकरीता प्रेरणा देण्याचे कार्य 'अरुणोदय' निश्चितच करेल यात मुळीच शंका नाही.

आपल्या महाविद्यालयाची एम.ए. मराठी ची विद्यार्थीनी कु. श्रध्दा भोगे ही संगाबा अमरावती विद्यापीठाच्या गुणवत्ता यादीत आलेली आहे. तसेच रासेयोचे शिबीर जळगाव आर्वी सारख्या पारधी वस्ती असलेल्या खेड्यात घेऊन विद्यापीठानेही महाविद्यालयाचे कौतुक केलेले आहे. त्यासाठी मी सर्वांचे अभिनंदन करतो.

या वार्षिकांकाच्या निर्मितीसाठी श्रीराम शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष आदरणीय अरुणभाऊ अडसड, सचिव श्री. घनश्यामजी मेश्राम, म.वि.स. अध्यक्ष मा. अशोकभाऊ पनपालिया, आमदार मा. प्रतापदादा अडसड, संस्थेचे सर्व पदाधिकारी यांचेही मार्गदर्शन मोलाचे ठरले आहे. संपादक मंडळ, प्राध्यापक वृंद, शिक्षकेत्तर कर्मचारी, विद्यार्थिनी आणि पालक यांचा वार्षिकांकाच्या निर्मितीत मोलाचा वाटा आहे. 'अरुणोदय' वार्षिकांकास माझ्या मन:पूर्वक शुभेच्छा!

- डॉ. गणेश क. टाले
प्राचार्य

◆◆◆◆◆

* यशाचे मानकरी *

डॉ. राजेश आडे
Ecological Spiritual Significance In Tagore's Gitanjali Awards PhD in December 2019
SET qualified in October 2019

डॉ. योगेश काशीकर
Ph.D. Topic :
"The Depiction of Human Life in the Works of Jhumpa Lahiri with Special Reference to the Namesake, Unaccustomed Earth, Interpreter of Maladies" June 2019

कु. श्रध्दा भोगे
एम.ए. (मराठी) मध्ये संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत

कु. काजल काळे
(बी.ए. भाग-२)
ऑल इंडिया हँडबॉल स्पर्धेकरिता संत गाडगेबाबा अम.विद्यापीठ अमरावती च्या चमुमध्ये निवड

कु. साक्षी देशमुख
(बी.ए. भाग-३)
उत्कृष्ट रा.से.यो. स्वयंसेविका

कु. समिक्षा बुटले
सांस्कृतिक प्रतिनिधी (बी.ए. भाग-३)

✲ मार्गदर्शक ✲

डॉ. गणेश टाले

प्रा. नितीन बिहाडे

प्रा. नंदकिशोर साकत

प्रा. डॉ. राजेश आडे

✲ संपादक मंडळ ✲

कु. दिशा बुराडे
बी.ए. भाग-१
संपाक मराठी विभाग

कु. राणु यादव
बी.ए. भाग-२
संपादक हिंदी विभाग

कु. पुजा ठाकरे
बी.ए. भाग-३
संपादक इंग्जी विभाग

कु. पुनम गिरी
मुखपृष्ठ

✲ महाविद्यालयीन कर्मचारी ✲

अनुक्रमे : प्राचार्य डॉ. गणेश टाले, प्रा. मोनाली गिर्हे, प्रा. नंदकिशोर साकत, प्रा. अभिजीत गेल, प्रा. नितीन बिहाडे, प्रा. राजेश आडे, प्रा. सुधीर पावडे, प्रा. योगेश कालिंकर, डॉ. निता केणे, प्रा. सुवर्णा घोपे, प्रा. सदाशव पाटील, प्रा. रजनीकांत ठोंबरे, अजय कुळकर्णी, राजेश वैष्णव, राजेश वारले, नागोराव रामपुरे, संतोष शिरसोले, कल्पना चव्हाण, शरद गवारले, प्रफुल्ल कांबळे

अंतरंग

■ मराठी विभाग ■

लेख / कविता इतर :

स्त्री जन्माला नकार नको / परीक्षा / उरले फक्त सांगण्यापुरते गाव / रडूबाई रडू / मैत्री / आजच्या स्त्रीचे जीवन / माझी आई / अतूट मैत्री / सासु-सुन / लोकसंख्येचे दुष्परिणाम / बेस्ट फ्रेन्ड / दारुची बाटली / चला नां नातं रिचार्ज करु / जीवनातले क्षण / मुलींचे शिक्षण - प्रगतीचे लक्षण / आयुष्य / बाप / अजून काही / धूळ पेरणी / निवडणूक / आजच्या काळातील स्त्रियांची स्थिती / आई बाबा / मैत्री / आई थोर तुझे उपकार / आयुष्य तेच आहे / कॉलेज मधील जीवन / मैत्री / आई / व्यथा मुलीची / आई म्हणजे / चारोळी / आई / हे मानवा / जगायचं कुणासाठी ? / घर / अभिशाप / चारोळी / आयुष्याला द्यावे उत्तर / शिक्षक / वेळ ही महत्वाची असते / मन / माझी माय /

■ हिंदी विभाग ■

लेख / कविता / इतर :

नारी का सम्मान / कन्यादान / सुनो द्रोपदी शस्त्र उठालो / जिन्दगी जिन्दगी नही होती / फौजी / रोशनी की बात करे / चारोळी / कॉलेज लाईफ / चलती का नाम जिन्दगी / हाय रे परीक्षा / हिंदी दिवस पर कविता / दोस्ती है कैसी / दोस्ती / शायरी

■ English Section ■

ARTICAL, POETRY & OTHER :

Arunima Sinha / Success Thoughts of William Shakespeare / Wntil We Meet Agai Laws of Success / College is My Temple / Sarojini Naidu / Importance of Pen / Love

■ अहवाल विभाग ■

अहवालाचे नांव :

राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल -२०१९-२० / ग्रंथालय अहवाल २०१९-२० / शारीरिक शिक्षण विभ अहवाल २०१९-२० / सांस्कृतिक अहवाल - २०१९-२० / भौगोलिक सहल अहवाल २०१९-२०२०.

मराठी विभाग

HAPPY MARATHI LANGUAGE DAY

स्त्री जन्माला नकार नको

''प्रत्येक यशस्वी पुरुषामागे स्त्रीचाच हात असतो'' हे वाक्य काही खोटे नसून खरेच आहे. कारण अनेक यशस्वी पुरुषामागे स्त्रीचा हात आहे. मग ती स्त्री त्याची आई, बहिण, पत्नी, मावशी इत्यादीपैकी कोणीही असू शकते, पण ती एक स्त्रीच असते. उदा. शिवाजी महाराजांच्या मागे त्यांच्या आईचा म्हणजेच जीजाबाई यांचा हात आहे. जर जीजाबाईनी शिवाजी महाराजांना मदत केली नसती तर आज शिवाजी महाराजांचे नाव इतिहासात दिसले नसते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना रमाबाई यांनी फार मदत केली. अशाप्रकारे अनेक यशस्वी पुरुषामागे स्त्रीचाच हात आहे. त्याच स्त्रीच्या जन्माला समाज नकार देतो. असे का ? एकीकडे तीच स्त्री पुरुषाप्रमाणे काम करत आहे, तीने पुरुषाला घडविले. तीच्याच जन्माला समाज नकार देतो. आजच्या काळात हे प्रमाण कमी आहे पण पूर्वीच्या काळात स्त्रयांना अन्याय, अत्याचार सहन करावे लागत होते. त्यांना समाजात स्थान मिळत नव्हते. त्यांना कुटूंबातील कोणत्याही महत्वाच्या निर्णयात सहभागी होवू देत नव्हते, तिला समाजात कनिष्ठ दर्जाचे मानले जात असे व पुरुषाला वरिष्ठ दर्जाचे. जो पुरुष घडला त्याला घडविण्याचे कार्य हे एका स्त्री ने केले हे समाज विसरुनच गेला आहे. जर मुलगी झाली तर पूर्वीच्या काळातील लोक म्हणत असे की,

''ज्यांनी केले असेल पाप
त्याला मुली होईल आपोआप''

म्हणजे मुलगी काय पाप आहे काहो. तिला लोक पाप सुध्दा म्हणतात ती काय खरोखरच पाप आहे काहो, तिच तर समाजामध्ये सुधारणा करते. तिच समाज जागृत करते, भारताला पुरुष प्रधान असलेला देश म्हणतात. तस पाहिल तर भारताला स्त्री प्रधान असलेला देश म्हणायला हवे, कारण भारतातली स्त्री ही अंतराळात जावून आली. ती राष्ट्रपती पदापर्यंत जाऊन पोहोजली, तरी देखील खरंच ती स्वतंत्र झाली का ? तर नाही ती अजूनही पूर्णपणे स्वतंत्र झाली नाही. वर्तमान पत्राचे पान उघडून पाहिले तर दररोज स्त्रियांवर होणाऱ्या अत्याचाराच्या बातम्या आपण सर्वचजन वाचतो, एकीकडे तीला शक्तीचे रुप म्हणतात. देश स्वतंत्र झाला तरी ती स्त्री स्वतंत्र झाली का ? तर याचे उत्तर नाही हे राहील, कितीही झाले तरी स्त्री ही स्वतंत्रपणे आजही जगू शकत नाही, कारण ती जर मनमोकळेपणाने समाजात वावरली तर म्हणतात घरुन बंधन नाही. शांत, गंभीरपणे वावरली तर म्हणतात फेस करण्याची हिम्मत नाही. लग्न लवकर केले तर म्हणतात अफेअर लपवायचे असेल, लग्न उशिरा केले तर म्हणतात तिच्यात दोष असेल, शिक्षण कमी घेतले तर मागासलेली आहे, शिक्षण जास्त झाले तर टवाळखोर आहे असे म्हणतात. मग तिने जगावे तरी कसे; म्हणून म्हणावेसे वाटते की,

तिने या दुतोंडी जगात
जगावे तरी कसे ?
निरपराध असतांना
मरावे तरी कसे ?

हाच प्रश्न तिच्या समोर येवून उभा राहतो. आपण जगावे तर जगावे कसे व निरपराध म्हणजे कोणताही अपराध न करता मरावे तरी कसे हेच तिला समजत नाही. असच जर पुरुषामध्ये घडल तर लोक त्याला काहीच म्हणत नाही.

एकीकडे म्हणतात की, स्त्री-पुरुष समानता आहे व आपण पाहतो तेव्हा मात्र चित्र हे वेगळच दिसते. जर स्त्री-पुरुष समानता असती तर दोघांनाही सारखेच अधिकार असते पण तसे नाही, पूर्वीच्या काळात विधवा स्त्रीला दुसरे लग्न करता येत नव्हते, सती प्रथा होती. केशवपन प्रथा होती. हे सर्व स्त्रीलाच भोगावे लागत असे, जर एखाद्या पुरुषाची बायको मेली तर त्याला दुसरे लग्न करता येत होते. त्याची पहिली बायको असतांनाही तो दुसऱ्या स्त्रीशी लग्न करत होता. मात्र त्या स्त्रीचा पती असतांना तिला दुसऱ्या पुरुषाशी लग्न करु देत नव्हते. याला स्त्री-पुरुष समानता मानता येणार नाही. आताच्या काळात कामाबद्दल असे दिसून येते की, तीच जास्त काम करते व वेतन पुरुषांना जास्त मिळते. दोघेही काम करतात मग त्यांना सारखाच मोबदला मिळायला हवा तो त्यांना मिळत नाही.

''स्त्री आहे प्रेमाचा भंडार
दुःखाचा करी ती नाश
होई अन्यायाचा विनाश
असाच आहे स्त्रीचा स्वभाव''

जेव्हा आपल्याला दुःख होते ते आपण बाबाला न सांगता आईला सांगतो, म्हणजेच पुरुषाला न सांगता एका स्त्रीलाच सांगतो कारण आपल्याला माहित असते की, आपल्या दुःखाचा नाश तीच करु शकते, पुरुष नाही. आपल्याला साधा ताप जरी आला तर रात्रभर आपल्यासाठी ती जागते. तीचा स्वभाव हा सगळ्यांपेक्षा वेगळा असतो. जेव्हा एखाद्या स्त्रीला बाळ होते तेव्हा विचारणारे सर्वचजण विचारतात काय झालं? मुलगा झाला की, मुलगी झाली ? फक्त तीच विचारते माझ बाळ कसं आहे? कारण तीला दोन्ही समान वाटते. विचारणाऱ्यांना सांगितल की मुलगा झाला तर आनंद होतो, आणि मुलगी झाली की डोक्यावर आठ्या पडतात. कारण मुलाला वंशाचा दिवा म्हटले जाते, तर मुलीला दिव्याची ज्योत म्हणायला काय लाज वाटते का ? जसा दिवा हा ज्योतीशिवाय पेटत नाही तसाच वंश मुलीशिवाय चालणार नाही. कुटूंब हे मुलीशिवाय म्हणजेच स्त्रीशिवाय पूर्ण होत नाही.

डॉ. ए.पी.जे कलाम यांनी २०२० साली भारत देश महासत्ता बनला पाहीजे असे स्वप्न पाहिले होते ? परंतु आज २०२० हे साल सुरु होऊन २ महिने पूर्ण झाले तरी आपल्याला कुठेच अस दिसत नाही की त्यांचे स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी धावपळ करित आहे. जर खऱ्या अर्थाने आपल्याला त्यांनी पाहिलेले स्वप्न पूर्ण करुन दाखवायचे असेल तर प्रत्येक स्त्री ही जीवन जगली पाहिजे, ही जबाबदारी सरकारची नसून प्रत्येक कुटूंबाची व कुटूंबातील प्रत्येक व्यक्तीची आहे. जर कुटूंबातील प्रत्येक व्यक्तीने ठरविले की मुलगी होवो वा मुलगा होवो मला दोन्ही समान आहेत तर समाजात व कुटूंबात प्रत्येक मुलीला मान, सन्मान दिला जाईल. जर पुरुषाने मुलीला मारुन न टाकण्याचा निश्चय केला तर नक्कीच येणाऱ्या काळात भारत देश हा महासत्ता बनू शकेल. स्त्री ही करुनेची मूर्ती असली तरी प्रसंगी तिला चंडीका व्हायला वेळ लागत नाही, म्हणून म्हणावेसे वाटते की,

''नारी निंदा क्यो करते हो, नारी तो रतन की खान है
इस नारी के पैदा हूये, राम, रहीम और हनुमान है।''

'बेटी बचाओ, बेटी पढाओ'

कु. प्रतिक्षा चौधरी
(बी. ए., भाग १)

◆◆◆◆◆

✲ परीक्षा ✲

परीक्षा आली की
आईची असते कटकट
आई म्हणते की
गणित सोडव पटापट

परीक्षा आली की
येतो कंटाळा मला
एकच विषय आवडतो
तो म्हणजे चित्रकला

परीक्षा आली की,
भरा भूगोलाच्या नकाशात
भूगोल विषय संपला की
येतो विषय भाषा

परीक्षा आली की
काढा शास्त्राची आकृती
तेव्हा मात्र बिघडते
आमचीच प्रकृती

परीक्षा आली की
इंग्रजीचे स्पेलींग पाठ करा
नंतर मात्र इतिहासाच्या
सनावळ्या पाठ करा

परीक्षा आली की
शाळेला मारावी वाटते बुट्टी
असं वाटतं केव्हा लागते
उन्हाळ्याची सुट्टी

कु. प्रियंका वागडे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

उरले फक्त सांगण्यापुरते गाव

बदलली सर्व माणसे
बदलले सर्व गाव
उरले फक्त गावचे
सांगण्यापुरते नाव

कधी कधी दाटतात
बालपणीच्या आठवणी
अजूनही मनात घोळतात
प्रेमळ माणसे जुनी

पण आता गाव वाटते
खूप खूप परके
राहिले नाही आता ते
आपले पाणवठ्यासारखे

पूर्वी इथे असायची
माणसा माणसात ओढ
दृष्टव्या पाहुणचाराला
जगात नव्हती तोड

आता भरले आहे
नसानसात राजकारण
बोलावे तरी कुणाशी
आपल्याच तोऱ्यात प्रत्येकजण

आपलेच ओढतात इथे
आपल्याच माणसांचे पाय
मग परक्यांनी ओढले
तर त्यांचा दोष काय

तरी सुध्दा वाटते जावे
अजूनही आपल्या गावी
जुन्या घरात एखादा
परत आपुलकी शोधावी

कु. अश्विनी पा...
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

रडूबाई रडू...

रडत रडत सुमा
शाळेत उशिरा आली
बाईपुढे येताच मग
पुरती घाबरुन गेली...

बाई बोलल्या तिला
उशीर का गं झाला ?
शाळेत वेळेवर यायचं
माहीत नाही का तुला ?

सुमा रडत म्हणाली
मी पडले होते बाई
आईलाही विचारा
मी खोटं सांगत नाही

बाई पटकन म्हणाल्या
कुठं पडलीस बरं ?
रडू नको बाळा
तू सांग मला खरं

सुमा म्हणे बाई मी
अंथरुणावर पडले
पडल्या पडल्या झोपेत
लगेच जाऊन दडले

पुढे काय घडले
कळले नाही काही
उठल्यावर घड्याळ पाहून
मीच रडले बाई

बाई हसून म्हणाल्या
अगं, एवढी नकोस रडू
नाहीतर सर्व म्हणेल तुला
रडूबाई रडू !

- कु. रेश्मा बोरकुटे
बी.ए., भाग -२

◆◆◆◆◆

मैत्री

मैत्री...
तिची ना माझी !!
तिची माझी गोष्ट जरा वेगळीच आहे,
म्हणायला मैत्री पण जगावेगळी कहाणी आहे !

दररोज रुसवाफुगवी अन वादावादी आहे,
म्हणायला जीवलग पण विळ्या-भोपळ्याची जोडी आहे !

दूर कोसांवर दोघींची घरटी आहेत,
दिसायला विभक्त पण मनाने एकरुपी आहे !

एकत्र येण्यासाठी नाना खटाटोपी आहेत,
भेटल्यावर अळीमिळी पण जन्माची गट्टी आहे !

खरपं सांगतो तुम्हाला अनोखी गट्टी आहे
दूर एकमेकांपासून आहे पण अगदी जीवलग अशी
मैत्री आहे !!

- कु. साक्षी देशमुख
बी.ए., भाग -३

स्वप्न थांबलं की आयुष्य थांबत
विश्वास उडला की आशा संपते...
काळजी घेणे सोडलं की प्रेम संपत...
म्हणून
स्वप्न पहा..., विश्वास ठेवा...
आणि
काळजी घ्या...

- कु. रेश्मा बोरकुटे
बी.ए., भाग -२

◆◆◆◆◆

आजच्या स्त्रीचे जीवन

पूर्वीच्या काळात कुल सांभाळण्यापासून तर आजच्या काळात एखाद्या देशाची सत्ता सांभाळण्यापर्यंतचा स्त्रीच्या प्रगतीचा हा प्रवास थक्क करणारा आहे. जर्मनीच्या अँजेला मेर्केल, भारताच्या सोनिया गांधी, बांग्लादेशाच्या शेख हसीना, ऑस्ट्रेलियाच्या ज्युलिया गिलार्ड, म्यानमारच्या लोकशाहीसाठी झटणाऱ्या स्यू की ही स्त्री ने केलेल्या प्रगतीची काही उदाहरणे आहेत. अर्थात पूर्वीच्या काळातही स्त्री राज्यकर्त्यांची काही निवडक उदाहरणे आहेत, पण ती घराणेशाहीचा एक भाग होती व केवळ नामधारी स्वरूपाची होती. अलीकडच्या काळात मिळालेल्या संधीचा योग्यपणे उपयोग करून प्रत्येक वेळी स्वतःला पुरुषांच्या बरोबरीने सिद्ध करत स्त्रीने केलेली ही वाटचाल अद्भुत आहे.

काळानुसार बदलणारी व आधुनिकतेकडे वळणारी सामाजिक परिस्थिती, स्त्रीयांचा शिक्षणात वाढलेला सहभाग आणि परिणामी मिळणारे वैचारिक स्वातंत्र्य आणि आर्थिक स्वावलंबन, पुरातन काळापासून चालत आलेल्या संस्कृतीचा होणारा ऱ्हास व तात्कालीक परिस्थिती या अनुषंगाने स्वतःमध्ये बदल करण्याचा मनुष्याचा स्वभाव ही स्त्रीच्या प्रगतीची महत्त्वाची कारणे आहेत. पाश्चिमात्य जीवन पद्धतीचा उदय, जागतिकीकरणामुळे झालेला प्रसार व प्रसारमाध्यमांमध्ये झालेली प्रगती हे सुध्दा याला कारणीभूत आहेत. त्यात कार्यक्षमता, निर्णयक्षमता कोणतेही काम करण्याची क्षमता अथवा चिकाटीमुळे स्त्रीया आज सर्व स्तरावर आपापली भूमिका छान वठवताना दिसतात. देशातील बहुसंख्यक लोकप्रिय कार्यक्षेत्रामध्ये स्त्रियांना आरक्षण मिळाल्यामुळे निर्णय [illegible] आहे.

अशा ह्या पुरुष प्रधान समाजामध्ये जशा स्त्रिया जास्त प्रमाणात सहभागी होतील तसा जीवन राहणीमानाचा स्तर उंचावला जाईल यात कोणाचे दुमत नसावे. समाज हा सतत बदलत असतो आणि त्याप्रमाणे सध्याची येणारी पिढी बदलते हा निसर्गाचा नियम कोणीही मोडू शकत नाही. ह्या बदललेल्या परिस्थितीत मात्र काही स्त्रिया चुकणाऱ्यांच्या वाईट व्यसनांच्या आधीन होत असतांना पाहून येणाऱ्या काळाची चिंता वाटते, कारण स्त्री शिकली की कुटुंब शिकते.

जग एवढ्या मोठ्या प्रमाणावर पुढे जात असतांना येथील काही देशांमध्ये स्त्रियांची परिस्थिती अजून सुध्दा हलाखीची असल्याचे जाणवते. मध्य आशियातील आखाती देश व आफ्रिकेतील काही देश याची ठळक उदाहरणे आहेत. समाज परिवर्तनाला विरोध करणाऱ्या कट्टर पंथी लोकांनी व्यापलेला समाज व त्यांचा उदासिनतावादी पणाला असलेला विरोध आणि आर्थिक स्तरावर झालेली कमी प्रगती ही त्याची प्रमुख कारणे होय. मोठी लोकसंख्या असलेले देशच यात कमी पडल्याचे लक्षात येते. भूतान सारख्या कमी प्रगत व लोकसंख्येने कमी असलेल्या देशामध्ये असे फार क्वचित पाहायला मिळते.

आजवरचा इतिहास पाहील्यास लक्षात येते की, येणाऱ्या काळात कधी ना कधी आजच्या स्त्रिया हया सर्व अडचणींवर मात तर करतीलच आणि बरोबरच सर्व जगाचे उदाहरण पण प्रस्थापित करतील. आणि याच येणाऱ्या काळात स्त्रियांचे महत्व सुध्दा अनन्यसाधारणपणे वाढलेले असेल आणि त्याचे कारण एकविसाव्या शतकातील स्त्रियांचे कर्तृत्व आणि दिवसेंदिवस पुरुषांच्या तुलनेत त्यांचे वाढणारे

प्रमाण असेल.

स्त्रीमुक्ती संघटनांचे कार्य - सामाजिक व सार्वजनिक क्षेत्रातील स्त्रियांचे कर्तृत्व अष्टपैलू आहे. घरची व बाहेरची अशी दुहेरी जबाबदारी स्त्री पार पाडत आहे. आजचे स्त्री जीवन खऱ्या अर्थाने सुखी समृध्द व निर्भय होण्याची गरज आहे. ''न स्त्री स्वातंत्र्यम अर्हती'' असे पुराणात सांगितले जाते. पण पुरातनकाळी सनातन, कर्मठ संस्कारामुळे स्त्रीचे स्वातंत्र्य लयाला गेले तेव्हा तिचे परावलंबित्व सुरु झाले होते. त्याही पुरातन काळात डोकावले तर तेव्हाची स्त्री ही वेदशास्त्र संपन्न आढळते. तिला शस्त्र शास्त्राचे शिक्षण दिले जात असे. गार्गी, मैत्रेयी यासारख्या वेदशास्त्र निपुण आणि कैकेयी सारख्या युध्दशास्त्री कुशल असणाऱ्या स्त्रीया सर्व प्रकारच्या कार्यात निपूण होत्या.

आजही भारतात मुलींना मोफत शिक्षण, नोकरीत राखीव जागा ठेवलेल्या आहेत. वडीलांच्या संपत्तीचा वारसा हक्क बरोबरीचा दिला आहे. समान वेतनाचा व समान नागरिकत्वाचा दर्जा दिला आहे व सामाजीक आर्थिक समता प्रस्थापित करण्यात आली आहे. ज्या कुटूंबात स्त्री-पुरुष समानतेची जाणीव विकसीत झाली आहे. अशा घरातील मुलींनाही स्वतःचे छंद, आरोग्य, खेळ इत्यादी जोपासण्यासाठी प्रोत्साहन दिले जाते. व तिचा सर्वांगीण विकासही केला जातो.

स्त्रीच्या स्वतःच्या कार्यशक्तीला, बुध्दीला आणि कर्तृत्वाला संपूर्ण वाव मिळाला आहे. आणि समाजात तिला समान दर्जा मिळावा म्हणून स्त्रीमुक्ती चळवळी तसेच स्त्रीमुक्ती संघटना तयार झाल्या म्हणून स्त्रियांमध्ये जागृती निर्माण झालेली आहे. तसेच त्यांना त्यांच्या हिताच्या कायद्याचे ज्ञान व मदतही केली जात आहे. घटस्फोटीत, विधवा आणि निराधार स्त्रीला मानाचे जीवन जगता येण्यासाठी आर्थिक मदत केली जाते. ही मदत सर्वधर्मी स्त्रियांसाठीच आहे.

आजची स्त्री ही डॉक्टर, इंजिनियर, वकील, शास्त्रज्ञ, प्रशासकीय अधिकारी, राजनितीक पुढारी यासारख्या मोठमोठ्या महत्वाच्या पदावर अगदी जबाबदारीने काम करीत आहे. तरीही घरात ती तितकीच कर्तव्यदक्ष आहेच. तेव्हा यावरून समाज तिचे मोठेपण व कर्तुत्व आजही ठरवतो आहे.

विवाहपूर्वी जोपासलेल्या कला, छंद याकडे विवाहनंतर बऱ्याच वेळा दुर्लक्ष केले जाते. संसारातील जबाबदाऱ्यामुळे आणि वेळेअभावी विवाहपूर्वीची अष्टपैलु असणारी स्त्री विवाहानंतर केवळ चोविस तासाची बांधील अशी चाकरमानी ठरत असायची. कामाच्या ठिकाणी पाळणाघरे, जेवणाच्या सोयी, भोजनगृहे इ. योजना राबवतात त्यामुळे त्यांना सुविधा मिळते.

आजकाल गृहोपयोगी आयाधुनिक साधने जागोजागी कवडी मोल झाल्याने त्यांना वेळोवेळी फेश असे साहीत्य नित्योपयोगी वस्तु, गरजेनुसार त्वरीत मिळतात त्यामुळे तिचे घर गृहस्थीचे कार्य अगदी सोपे झाले आहे. तरीपण त्यामुळे तिला घरात आता जास्त कामाचा ताण होत नाही. हे म्हणने चुकीचे ठरते त्या व्यतिरिक्त तिला घरात मुलांकडे लक्ष देणे त्यांचा अभ्यास घेणे यात तिला लक्ष द्यायला वेळ मिळतो. त्यात तिची ओढताण होतेच. काही महत्वाच्या बाबतीत तिला स्वातंत्र्यपणे निर्णय घेण्यास मोकळीक दिल्यास खऱ्या अर्थाने समाजात स्त्रि व पुरुष समानता येईल व ती समृध्द होईल.

कु. साक्षी वानोरे
(बी.ए., भाग -१)

◆◆◆◆◆

माझी आई

आई माझा गुरु, आई कल्पतरु
सौख्याचा सागरु, आई माझी
मांगल्याचे सार, अमृताची धार
प्रितीचे माहेर, आई माझी

'आ' म्हणजे आत्मा आणि 'ई' म्हणजे ईश्वर ! या दोघांचा सुरेख संगम म्हणजे आई होय. ईश्वराला प्रत्येकाची काळजी घेणे, माया व प्रेम देणे शक्य नव्हते म्हणून ईश्वराने प्रत्येकासाठी एक आई बनवली आहे, ही अशी शिदोरी आहे की, जी सरतही नाही उरतही नाही, आई म्हणजे साक्षात परमेश्वराची मूर्तीच असते ते म्हणतात ना, स्वामी तिन्ही जगाचा, आईविना भिकारी हे शाश्वत सत्य आहे.

बाळाला जन्म दिल्यावर प्रत्येकजण विचारतो, काय झाल ? मुलगा की मुलगी ? पण फक्त आईच विचारते माझे बाळ कसे आहे ? का, तिला प्रश्न पडत नाही मुलगा की मुलगी ? आणि म्हणूनच ती आई असते.

आई म्हणजे काय असते ?
आई म्हणजे दुधावरची साय असते,
गोठातल्या वासराची गाय असते !!

एक कथा सांगते, एक मुलगा असतो त्याचे आपल्या आईवर खुप प्रेम असते आणि आईचेही त्या मुलावर खूप प्रेम असते. मुलगा हळूहळू मोठा होतो. मोठा झाल्याच त्याला आपल्या वाईट मित्रांची संगत लागते. वाईट मुलांची संगत लागल्यामुळे त्याचे आईवरचे प्रेम कमी होऊ लागते. याउलट तो रोज रात्री उशिरा घरी यायचा, रस्त्यात येणा-जाणाऱ्या माणसांना उलटे बोलायचा यामुळे त्याची आई वैतागली होती नंतर एके दिवशी त्याच्या एका मित्राने विचारले आपण एक पार्टी करुया का ? त्यासाठी आपल्याला पैसे लागणार, ते पैसे कुठून ? तो म्हणाला आमच्या घरी कपाटात असतील पैसे ! पण ते पैसे आई मला देणार नाही. मित्र लगेच म्हणाला. तु तुझ्या आईला मारुन टाक म्हणजे आपल्याला सहज पैसे मिळतील. मित्राच्या सांगण्यावरुन तो आपल्या जन्मदात्या आईलाच मारुन टाकतो नंतर रस्त्यातून चालत असतांना त्याच्या पायाला ठेच लागते. ठेच लागताच तो जमिनीवर कोसळतो. त्याच्या पायातून रक्त वाहू लागते. दुसऱ्या क्षणाला त्याला आवाज येतो. ''बाळा ! तुला लागलं तर नाही ना ?'' हे कानी पडताच तो जोरात ओरडतो, आई गं ! आई म्हणते बाळ तु मला मारलस ? काय गुन्हा केला होता रे मी ? आता तुला हि आई आणि आईची माया पुन्हा कधीच मिळू शकत नाही. हे ऐकताच तो मुलगा तिथेच बसून रडू लागतो. बघा किती हे आईचे प्रेम ? किती ही आईची माया ? म्हणतात ना, डोंगराआड गेलेला सूर्य पुन्हा दिसेल पण मातीआड गेलेली आई पुन्हा दिसू शकत नाही.

आई आपल्यासाठी सर्व काही करते रोज सकाळी लवकर उठून आज आपल्या नवऱ्याला, मुलांना सासू-सासऱ्यांना काय हवे, नको ते बघते. थकलेल्या सासू-सासऱ्यांची सेवा करते. मुले शाळेतून आले की त्यांना काहितरी खायला देते मग त्यांचा अभ्यास घेते. नवरा कामावरुन आला की, त्यालाही काय हवे-नको ते पाहते. सकाळी लवकर उठून स्वयंपाक, देवपूजा, धुणी-भांडी, घरातील झाडलोट, आपल्या मुलांना शाळेत पाठवते व याशिवाय सर्वात महत्वाचे म्हणजे आपल्या घरातल्या लोकांची काळजी घेते. आई ही दिव्यातील वात बनते. स्वत:ला चटके बसत असतांनाही वात मात्र जळत ठेवते आणि घरदेखील प्रकाशीत करते कवी यशवंत म्हणतात की,''आईची महती लिहित असतांना, आकाशाचा कागद आणि सागराची शाई केली तरी ती अपुरीच पडेल''.

परवा एक मैत्रीण भेटली, जवळ-जवळ ८ ते १० वर्ष आम्ही भेटलो नव्हतो. मी सहज विचारले आई कशी आहे तुझी ? ती थोडा वेळ थांबली आणि म्हणाली, ''दोन वर्षे झाली वृध्दाश्रमात असते आणि मी आजच तिला भेटून आले.'' नंतर तिने मला प्रश्न केला. तुझी आई तुझ्याकडेच असते ना ? मी म्हणाले नाही, आई माझ्याकडे नसते मीच आईकडे असते. अजून मी आईपेक्षा मोठी झालेली नाही आणि होऊ शकत नाही.

आई म्हणजे मंदिराचा उंच कळस
आई म्हणजे अंगणातील पवित्र तुळस
आई म्हणजे भजनात गुणगुणावी अशी संतवाणी
आई म्हणजे वाळवंटात प्यावे असे थंड पाणी
स्वामी तिन्ही जगाचा, आईविना भिकारी

म्हणजे एखादा व्यक्ती जर त्रिलोकाचा मालक असेल किंवा एखाद्या व्यक्तीकडे खूप संपत्ती, पैसा, धन असेल तर आणि जर त्याच व्यक्तीकडे आई नसेल तर तो भिकारीच आहे. आई ही अनमोल असते.

शेवटी एवढेच म्हणते.

आई तुझ्या मूर्तीवानी या जगात मूर्ती नाही,
अनमोल जन्म दिला गं आई तुझे उपकार फिटणार नाहीत,
हाडाची तु काड करुनी केले रक्ताचे पाणी,
तुझ्यासारखे कष्ट गं आई केले नाही कोणी,
संताची मी दास सांगे ऐकावी ही वाणी,
अनमोल जन्म दिला गं आई
तुझे उपकार फिटणार नाहीत !!

कु. पायल लायबर
(बी. ए., भाग १)

◆◆◆◆◆

अतूट मैत्री

मैत्री म्हणजे आपुलकीची छत्री
जीव घेण्याची खात्री,
जीव देण्याची खात्री,
रेशीम धाग्याची अतूट मैत्री...

मैत्री म्हणजे प्रेमाचा वारा
वाहत राहतो निरंतरा,
साखरेहून गोड लागे ही मैत्री
रेशीम धाग्याची अतूट मैत्री...

मैत्री म्हणजे शब्द अबोल
न सांगता समजे खोल
सुगंधा सारखी दरवळे ही मैत्री
रेशीम धाग्याची अतूट मैत्री...

मैत्री असते वटवृक्षासारखी
वाढत राहते वेलीसारखी,
उन्हात असते सावलीची खात्री
रेशीम धाग्याची अतूट मैत्री...

मैत्री म्हणजे मस्ती, मटरगस्ती
मित्रांना बघताच जाते सुस्ती,
रेशीम धाग्याची अतूट मैत्री...

कु. अश्विनी टिपले
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

सासु-सुन

सासु : सुनबाई उठा आता...
सूर्य सुध्दा उगवला...

सून : तुम्हाला फक्त तेवढच दिसतं
सूर्य माझ्या आधी झोपायला जातो...
ते नाही दिसत तुम्हाला...

कु. पूजा मरगडे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

लोकसंख्येचे दुष्परिणाम

आजच्या काळात फोफायलेली ही महागाई बेरोजगारी, हिंसाचार, दहशतवाद, आतंकवाद, धर्मवाद, प्रांतवाद अशा अनेक वादांकरिता आंधळी भूमिका घेतलेला हा मानव.

मनुष्य हा केवळ आजच्या जगात फार स्वार्थी बनत चालला आहे. तो केवळ पैसा कशाप्रकारे कमविला जाईल याचाच विचार सतत करीत असतो. त्यांच्यामते पैशामध्ये सर्वकाही अंतर्भूत झालेलं आहे. थोडा पैसा का नाही आला त्यांच्या जवळ की तो स्वत:ला फार मोठा व्यक्ती समजतो आणि आपल्या पैशाच्या शक्तीवर तो इतरांना ज्ञान वाटण्याचा प्रयत्न करतो आणि ही भोळी-भाबडी जनता त्या व्यक्तीला फार मोठा ज्ञानी मनोमनी मानते.

परंतू या भोळ्याभाबड्या जनतेच्या लक्षात येतच नाही की काहींकडे वरील वादांचा विषय निर्माण झालेला आहे तर काही लोक दोन्ही हातांनी अतोनात पैसा लुटत आहेत. याचे काय कारण असावे ?

आज व्यक्तींना रहायला घर नाहीत ज्यामुळे ते दिसेल त्या जागी आपली झोपडी टाकुन संसार थाटण्याचा प्रयत्न करतात आणि त्या झोपडीत दोन जीव असतील त्यात दोघा-दोघांची पून्हा भर पडते आणि ही परमेश्वराची कृपा आहे. असे त्यांचे म्हणने असते.

आज आपण एखाद्या गावात जावून बघितलं तर प्रत्येक घरात आठ-दहा व्यक्तीचे कुटूंब सहज दिसून येते. आपणास नेहमी आढळून येते की, जिकडे, तिकडे मानवाचे थवे च्या थवे आहेत. जिकडे तिकडे मोकळ्या भूमीचे स्वरुप बदलून निघाले. जंगले नष्ट करुन त्याजागी लोकांनी आपल्या झोपड्या बांधून वास्तव्य सुरु केलेले आहे आणि इथल्या भूमीचे जवळ-जवळ अस्तित्वास नष्ट केलेले लक्षात येते.

वरील सर्व गोष्टीचे उगमस्थान हे लोकसंख्या वाढ आणि अशिक्षतपणा असावा यात शंकाच नाही.

सरकार लोकसंख्या नियंत्रणाकरीता आणि साक्षरतेकरीता विविध माध्यमातून लोकांना जागृत करण्याचा प्रयत्न करीत आहे. परंतू काही राजकारणी लोक या अशिक्षित भोळ्याभाबड्या लोकांना भडकावून आपल्या राजकीय स्वार्थासाठी त्याचा उपयोग करुन घेतात.

कुणी राजकीय पार्टी आपल्या स्वार्थाकरीता परमपूज्य श्री रामाला बाजारात घेवून निघाले तर कुणी राजकीय पार्टी मंडल आयोग हा यादाचा विषय घेवून आपले अस्तित्व प्रस्थापित करण्याचा प्रयत्न करीत आहे. आणि याकरीता त्यांच्या भांडणात सहभाग घेणारे आणि त्याच्याकडून दोन पैसे घेवून, खावून आपल्या अशिक्षित बांधवांना तात्पुरते समाधान तर लाभते. पण कधीकधी तर त्यांना आपले प्राण सुध्दा गमवावे लागतात आणि भडकविणारे प्रतिनिधी सुरक्षित गंमत बघत राहतात.

आजचे नवतरुण युवक पानठेल्यावर उभे असता आणि तिथल्या वाईट व्यसनांच्या आधीन झालेले कित्येक उदाहरण आपणास दिसतील.

याचे मुख्य कारण लोकसंख्या वाढ आहे. त्यामुळे बेरोजगारीची अतोनात वाढ झालेली आहे. एका सर्वसाधारण व्यक्तीच्या संसारात जर आपण डोकावून बघितलं तर आपणास आढळून येईल की या संसारात पडलेली काळजी किंवा चिंता ही उद्यालापोटात काय टाकावे अशी असते.

कित्येकांना रोज भाकरी-चटणीवर दिवस काढावे लागत आहे. पोटभर जेवण सुध्दा मीळत नाही. किती विचित्र अवस्था झाली त्यांना सुध्दा इतरांसारख राहावस वाटत असेल, गाडीत फिरावस वाटत असेल.

आपल्याला माहीत आहे अमेरीका, जपान हे देश आपल्या परीने १००० वर्षे पुढे आहेत आपण विचार करु शकणार नाहीत की तिथल्या सर्वसाधारण व्यक्तीजवळ गाडी, बंगला आणि भरपूर पैसा आहे. यांना कोणत्याही गोष्टीची कमतरता भासत नाही. आपणास तिथे भिकारी दिसनार नाही, कुणी बेकार दिसणार नाही. कारण तिथले लोक साक्षर आहेत आणि लोकसंख्या नियंत्रीत आहे. त्यामुळे ते या सर्व सुख सोयीचा उपभोग घेवू शकतात.

आपणास सुध्दा आपल्या या भोळ्या भाबड्या बांधवांना साक्षर करुन लोकसंख्येला आळा घालुन इतर देशांसारख सुख समाधानाने जीवन जगता येईल.

- कु. पुजा ठाकरे
(बी. ए., भाग -३)

◆◆◆◆◆

बेस्ट फ्रेन्ड

मला वाटायचं तिचं माझ्यावर जीवापाड प्रेम आहे
फक्त मी विचारायची देरी आहे
मलाही ती प्रचंड आवडायची
जेव्हा ती मला आपला बेस्ट फ्रेन्ड म्हणायची,
मनातलं गुपीत फोडायची,
खुप रागवायची, माझ्याशी भांडायची, गप्पा मारायची,
माझ्या कविता ऐकायची
त्यांना उत्स्फुर्त दाद द्यायची, माझ्यावर प्रेम करायची
पण मला माहित नव्हतं
ती मला फक्त
आपला बेस्ट फ्रेण्ड म्हणायची.

कु. मेघा इंदुरकर
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

दारुची बाटली

अशी का गं मोठा होते त्याच्या भोवती
घराचा गं नाश केला माझे सवती.
त्यांना कसा लागुन गेला तुझा चटका
जवळ नाही थांबत माझ्या दोन घटका
बाई मी साधी, भोळी त्यांना तुझी गोडी
आजवरी तुझी त्यांना चटक नव्हती
घराचा गं नाश केला माझे सवती.
त्यांना कसा लागुन गेला तुझा नाद
तुझ्यापायी जीवन माझं होईल बरबाद
जडेल तुझे वेड, नशिबी माझ्या रड
सोडून कामधंदा तुझ्या माग धावती
घराचा गं नाश केला माझे सवती.
घर माझं वाया गेलं तुझ्यापायी सारं
नसून कोणता गुन्हा मला रोज देतो मार
नाही मला कळत, बसते मी रडत
वेळोवेळी हरपली येडे लागती
घराचा गं नाश केला माझे सवती.
आता मला सारी तुझी ओळख पटली
तुलाच म्हणतात ती दारुची बाटली
संसाराचे गाठोडे केले माझे वाटोळे
म्हणुनच सारखे लोक तुला दुर ठेवती
घराचा गं नाश केला माझे सवती.

कु. पुजा मसने
(बी. ए., भाग ३)

चला नां नातं रिचार्ज करु

आपल्यातलं बोलणं संपल असेल तर
पुन्हा एका टॉक टाईम भरु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
मनामध्ये काही अडलं असेल तर
त्या वाईट गोष्टींना फॉरमॅट मारु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
नवा घेवून पुन्हा कॅनव्हस
नव्या चित्रात नवे रंग भरु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
प्रेमाचा नेट पॅक, समजुतीच बॅलेन्स
हृदयाच्या व्हावचरवर पुन्हा स्क्रॅच करु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
उतार-चढाव ते विसरुन सारे
उद्यासाठी नात्यांवर पुन्हा टॉर्च मारु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
माणुस म्हटल तर चुकणारच ना
चुका तेव्हढ्या बाजुला सारु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
आयुष्याची बॅटरी रोज लो होते
जवळचे नाते तेवढे आवळुन धरु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
व्यक्ती तितक्या प्रकृत्तीचा नियम
पटलं तेवढं ठेवून बाकी इग्नोर मारु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
कांद्याचे कापसुध्दा डोळे भिजवतात
नात्यांचेही खाचे तसेच स्विकारु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
नव्या ताकदीने नव्या उमेदीने
निसटणारे हात पुन्हा घट्ट धरु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...
सुसंवादाची सेल्फी आठवत
रिलेशनमध्ये अंडरस्टँडींग भरु...
चला ना, पुन्हा एकदा नातं रिचार्ज करु...

- कु. निकिता टोकसे
(बी. ए., भाग - २)

◆◆◆◆◆

जीवनातले क्षण

वणवा पेटला
विझवणार कोण
वादळ, वारा
रोखणार कोण
निसर्ग नियम
तोडणार कोण
प्रितीचा खेळ
मोडणार कोण
नयनातले स्वप्न
उधळणार कोण
जीवनातलं सत्य
नाकारणार कोण...

- कु.अश्विनी टिपले
(बी. ए., भाग - २)

◆◆◆◆◆

मुलींचे शिक्षण - प्रगतीचे लक्षण

'एक सुशिक्षित आई ही शंभर शिक्षकांपेक्षा श्रेष्ठ आहे.'हा आपल्या राष्ट्रपित्याचा संदेश अनमोल आहे. कारण ज्या घरातील स्त्री शिकलेली आहे, ते घर कधीच अशिक्षित राहणार नाही. तरीपण आजही आपल्या देशातील स्त्री साक्षरतेचे प्रमाण हे पन्नास टक्क्यांपेक्षाही कमी आहे.

खर पाहता, आज महाराष्ट्र शासनाने मुलींना पहिलीपासून पदवीपर्यंतच्या शिक्षणाची मोफत व्यवस्था केली आहे. त्याशिवाय 'सावित्रीबाई दत्तक पालक' योजनेतून तिला शिक्षणासाठी येणाऱ्या इतर खर्चातून मदत मिळू शकते. हे स्त्रीने सिद्ध केले आहे. तरीही आपल्या देशातील स्त्रिया शिक्षणाची समस्या कठीण का झाली आहे ?

'किशोरी प्रशिक्षण' या प्रकल्पामुळे आता स्पष्ट झाले की, स्त्री शिक्षणात अनेक अडथळे आजही उभे आहेत. वर्षानुवर्षे आपल्या समाजात स्त्रीला शिक्षणासाठी विरोधच होता. चूल आणि मूल सांभाळायला शाळेत कशाला जायला हवे, अशी मनोधारणा होती. स्त्रीवर अनेक बंधने होती. आजचा समाज या समजुतीतून बाहेर थोडा थोडा पडला आहे. तरीपण ग्रामीण भागात स्त्रीशिक्षणाच्या बाबतीत उदासीनता दिसून येते.

स्त्री शिक्षणातील मुख्य अडचण आहे गरीबी. गरीबीमुळे शासनाने दिलेल्या अनेक सोयीसवलती त्यांच्यापर्यंत पोहचवू शकत नाहीत. गरिबीने ग्रासलेला माणूस मुलांच्या शिक्षणाचा विचार करु शकत नाही. त्यांत भर असते ती पालकांच्या अज्ञानाची. आपल्या बाळांना शिकवले तर आपले व त्यांचे भवितव्य बदलेल, ही जाणीवच या पालकांना नसते.

काही पालकांना जाणीव झाली, तरी परिस्थिती त्यांना अगतिक करते. उदरनिर्वाहासाठी त्यांना दिवसरात्र राबावे लागते. आई-बाबा कामावर गेल्यावर लहान भावंडांना सांभाळण्याची जबाबदारी मोठ्या भावंडावर विशेपत: मोठ्या मुलींवर येते. काही ठिकाणी घरातील खर्च भागविण्यासाठी मुलींनाही कामावर जावे लागते. घरकाम, शेतकाम अशा विविध कामात गुंतलेली मुले शिक्षणापासून वंचित राहतात. आता 'बालकामगार विरोधी' कायदाही झाला आहे. पण तेवढ्याने प्रश्न सुटेल का ?

मुलांना शिकवण्याचा मुद्दा आला की, मुलींपेक्षा मुलाला शाळेत पाठवण्याला प्राधान्य मिळते. कारण तो वंशाचा दिवा असतो ना ! याशिवाय शाळेत जाणाऱ्या मुलींना समाजकंटकापासून होणारा त्रास, शाळा दूर असणे याही गोष्टी स्त्रीशिक्षणाच्या आड येतात. काही कुटूंबे पोटासाठी गावोगाव हिंडत असतात, मग त्यांच्या मुलांना शिक्षण कोठून व कसे मिळणार ? 'शाळा तुमच्या दारी' फिरत्या शाळा अशा काही मार्गांनी या समस्या सोडवण्याचा प्रयत्न काही सामाजिक संस्था करत आहेत, पण ते प्रयत्न अपुरेच पडतात.

जोवर स्त्रिया साक्षर, सुरक्षीत होत नाहीत तोपर्यंत समाज निकोप होणार नाही. कारण अज्ञानातून अंधश्रध्दा, अविवेक या गोष्टी येतात. म्हणूनच ज्योतीराव फुले सांगतात की, 'विद्येविना सर्व काही व्यर्थ' आहे.

कु. वैष्णवी वेळूकार
(बी. ए., भाग १)

◆◆◆◆◆

आयुष्य

आयुष्यभर सोबत असून
जवळ कधी बसत नाही.
एकाच घरात राहून आम्ही
एकमेकास दिसत नाही.
हरवला तो आपसातला
जिव्हाळ्याचा संवाद
एकमेकास दोष देवून
नित्य चाले वादविवाद
धाव धाव धावतो आहे
दिशा मात्र कळत नाही
ह्रदयाचे पाऊल कधी
ह्रदयाकडे वळत नाही.
इतकं जगून झालं पण,
जगायलाच वेळ नाही
जगतो आहोत कशासाठी
काहीच कसला मेळ नाही
क्षण एक येईल असा,
घेऊन जाईल हा श्वास
अर्ध्यावरच थांबलेला
असेल जीवन प्रवास
अजूनही वेळ आहे
थोडं तरी जगून घ्या
सुंदर अशा जगण्याला
डोळे भरुन बघून घ्या.

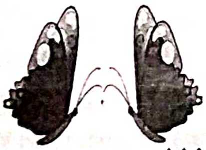

कु. भारती म्हात्रे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

बाप

मुलीच्या लग्नापर्यंत कडक वाटणारा बाप
लग्नानंतर इतका हळवा कसा होतो.
मुलीसाठी जितक करता येईल तितकं
जीवाच रान करत राहतो.

घरात असताना जास्त न बोलणारा,
लग्नानंतर फोन, मॅसेज करुन चौकशी करत राहतो.
आधी डोळे वटारुन पाहणारा आता डोळे भरुन निरोप देतो.
मुलीच्या लग्नानंतर बाप इतका हळवा कसा होतो.

कधी कोणाला काही न बोलणारा
स्वत:वर अन्याय झाला तर वेळ मारुन नेणारा,
मुलीसाठी मात्र जगाविरुध्द उभा राहतो.
मुलीच्या लग्नानंतर बाप इतका हळवा कसा होतो.

पाहुणे आले तर फारसा फरक न पडणारा
जावयाची मात्र खुप वाट पाहतो
मुलीची पहिल्यापेक्षा जास्त काळजी घेतो
मुलीच्या लग्नानंतर बाप इतका हळवा कसा होतो.

कु. रानु यादव
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

अजून काही

तुझ्या नभाला गडे किनारे अजून काही
तिथेच जाऊन वेच तारे अजून काही
जरी सुखाच्या निवांत दारास मी नकोसा
खुली व्यथाची सताड दारे अजून काही
तसा न रस्त्यात आज धोका मला परंतू
घरात येतात वाटमारे अजून काही
गडे मला सांग माझीतुझी वंदता
विचारते गाव हे विचार अजून काही
तुम्ही कुठे आमच्या दिशा बंदिवान केल्या
सणाणती बंडखोर वारे अजून काही
थकून गेलो तरी फुलांचा सुरुच हेका
अजून गा रे अजून गा रे अजून काही
करु नका एवढ्यात चर्चा पराभवाची
रणात आहेत झुंजणारे अजून काही
विझुन माझी चिता युगे लोटली तरीही
विझायचे राहिले निखारे अजून काही

- कु. करीश्मा जवंजाळ
बी.ए., भाग - २

◆◆◆◆◆

धूळ पेरणी

असो बरकत धूळ पेरणीला,
लागला मातीचा जीव झुरणीला

हिरव्या पिसांचा ध्यास धरणीला,
टिपूर मोत्यांची आस मोरणीला.

येऊ नये कधी दिवस जाचक,
कासावीस डोळे बनले चातक

कोरडे नक्षत्र पूर पापणीला,
आलेलं आभूट दूर दाटणीला

मिळता डोळ्यांना मेघुट इशारे,
मातीच्या कणांना फुटले धुमारे

- कु. अश्विनी नारे
बी.ए., भाग - १

◆◆◆◆◆

निवडणूक

निवडणूकीच्या काळात भोंगे मात्र
भो-भो करुन फिरत असतात
अहो, कशाला हवा आहे हा भोंगा
आणि कशाला हवा आहे हा प्रचार
जरा मैदानात उतरा आणि मग
खेळा खऱ्या निवडणूका.
गनिमी कावा कसा खेळायचा
तो मात्र शिकवला आमच्या छत्रपतीने...

- कु. वैष्णवी धोटे
बी.ए., भाग - ३

पण छुपा वार कसा करायचा
तो मात्र शिकवला तुमच्या राजकारणाने
अहो, पैसे वाटून किंवा किराणा वाटून
तुम्हांला मत विकत घेता येणार नाही...
तर मतासाठी लोकांच्या
ह्दयात जाऊन शिराव लागतं
तेव्हाच कुठला झेंडा फडकवायला
हाथ पसरवावा लागत नाही.

आजच्या काळातील स्त्रियांची स्थिती

सोनिया गांधी पहा राष्ट्रपती प्रतिभा पाटील यांच्याकडे पहा म्हणजे आधुनिक स्त्रीची वाटचाल आपोआप लक्षात येईल.

स्त्री च्या परीक्षेचे पूर्वीचे दिवस आता इतिहासजमा होत आहेत हळूहळू स्त्री जातीत उत्क्रांती घडून आली, काही समाजसुधारक स्त्रियांनी स्त्रीला सुध्दा माणसाएवढा अधिकार आहे आणि तो तिला मिळावा म्हणून जागृतीचे कार्य केले . काही स्त्रियांनी देशाच्या संरक्षणाकरिता स्वत:ला वीरगती प्राप्त करुन घेतली. धर्ममार्तंडाच्या आदेशानुसार कोणत्याही धर्माप्रती कार्य करण्याची संधी स्त्रियांना मिळवून देण्यात पंडिता रमाबाई, कर्वे, अहिल्याबाई होळकर, क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांनी महिलांचा उध्दार करण्याचे व्रतच घेतले होते. जेव्हा स्त्री शिक्षणावर पुरुषप्रधान संस्कृतीने बंदी आणली होती त्या काळात स्त्रियांना साक्षर करण्याचा विडा सावित्रीबाई फुल्यांनी उचलला आणि मुलीची पहिली शाळा सुरु केली त्याही वेळेस उच्चभ्रू समजल्या जाणाऱ्या समाजाकडून त्यांना प्रोत्साहन तर मिळालेच नाही परंतू त्यांच्यावर चिखलफेक करण्यात आली त्याला न जुमानता सावित्रीबाईंनी आपले स्त्रियांना शिक्षित करण्याचे कार्य धाडसी वृत्तीने सुरुच ठेवले त्यांना समाजातील इतर स्त्रियांचे चांगले सहकार्य लाभले स्त्रियांना पशु समान लेखणाऱ्या समाजाच्या तोंडावर या सुधारक स्त्रीने जणू थापडच मारली त्याकाळी स्त्रिया या अत्याचार सहन करण्यासाठीच जन्माला येतात अशीच भावना पुरुषप्रधान संस्कृतीत दिसून येते. पायातील वाहन पायातच ठेवावी अशी भावना पुरुषामध्ये रुजलेली होती.

काळ बदलत गेला स्त्रियांना स्वत:चे अस्तित्व जाणवायला लागले, समाजजीवनाच्या प्रत्येक क्षेत्रात स्त्री ही पुरुषाची बरोबरी करायला लागली. 'चूल आणि मूल' ही संकल्पना स्त्रीने पिटाळून लावली निरपेक्ष लोकशाही राज्यात स्त्रियांचा दर्जा हा पुरुषा एवढाच आहे हा ठाम विश्वास स्त्रियांमध्ये निर्माण झाला, शिक्षणाची धर्मशास्त्राची दालने स्त्रियांसाठी मोकळी झाली शिक्षणाच्या क्षेत्रातही स्त्रियांनी मजल गाठली.

आज २० व्या शतकात स्त्री हि पुरुषांपेक्षा अर्थार्जनाच्या क्षेत्रातही समोर आहे. महिलांच्या संघटना तयार झाल्या, आर्थिक विकासाच्या अनुषंगाने विविध व्यवसायात स्त्रिया अग्रणी झाल्या. समाजकारण, राजकारण, खेळ, क्रीडा, शिक्षण, कला, साहित्य, वैद्यकशास्त्र, विधी व न्याय यंत्रणा, देशाच्या शासनकर्ता म्हणून आजची स्त्री प्रत्येक ठिकाणी पुरुषांच्या बरोबरीने कार्य करत आहे. राष्ट्राची धुरा सांभाळण्यापासून तर कुटूंब प्रमुखापर्यंत स्त्रीच्या क्षेत्राची कक्षा रुंदावली आहे. विज्ञानाच्या क्षेत्रात अनेक संशोधक स्त्रिया आहेत. भारताचे पंतप्रधानपदी इंदिरा गांधी सारख्या स्त्री ने सलग अकरा वर्षे देशाचे नेतृत्व सांभाळले. ग्रहाव जाण्यापासून तर एवरेस्ट सर करण्यापर्यंत स्त्री गेली आहे आता स्त्री ही चार भिंतीच्या आत राहून केवळ पती व कुटूंबापर्यंत मर्यादित राहिलेली नाही तर जीवनाच्या विविधांगी क्षेत्रात प्रवेशित झालेली आहे. शासनाने सुध्दा स्त्रियांना आज आरक्षण देऊन त्यांचा सन्मान केला आहे. समाजातील प्रत्येक व्यक्तीने स्त्रीकडे सन्मानाच्याच व आदराच्याच भावनेने पहावे असे कार्य आजच्या स्त्री चे आहे तुरुंगाधिकारी पासून तर टॅक्सी चालकापर्यंत स्त्रिया पुरुषांच्या पाठीशी पाठ लावून विकासास सहाय्य करत आहे.

कालची स्त्री समाजाच्या अत्याचाराला बळी पडणारी होती परंतु अशा समाजाला वठणीवर आणण्याची समर्थता आजच्या स्त्रमध्ये आहे. ममता व वात्सल्य मात्र आजही कालच्या स्त्रियांप्रमाणेच आजचीही स्त्री सांभाळून आहे. 'चूल आणि मूल' या जबाबदारी सोबतच इतरही क्षेत्रात त्यांनी स्वत:ला वाहून घेतलेले आहे पण अजूनही महिलांचे प्रश्न पूर्णपणे सुटलेले नाहीत.

- कु. आरती चामलाटे
(बी. ए., भाग -१)

◆◆◆◆◆

आई बाबा

जन्माला घालून लेकराला
आई-बाबा होई पणती
अखंड तेवतसे जीवन
नसे कोणती काळजी

सावलीत ते बालपण
शांत सुखकर हे वाढे
दोघातच जीवन सारे
बाकी जग हे खोटे

नैराश्याच्या जीवनाला
आई-बाबा आधार देई
व्याकुळ या जीवनाची
बनतात अशी पाणपोई

विसरु नका त्यांना
एकांतात दोघेच असे
कितीही वाईट वागलो
तरी साथ त्यांचीच असे.

- कु. ज्योत्स्ना राऊत
(बी. ए., भाग -३)

◆◆◆◆◆

मैत्री

तुझ्या मैत्रीवर कितीही लिहीलं
तरी उनं वाटत
सारं आहे माझ्याकडे आज
तरी कुठतरी सुनं वाटतं

तुझ्या मैत्रीचे क्षण
पुन्हा हवेहवेसे वाटु लागतात
आज मन माझं लख्ख आकाश
त्यात तुझ्या आठवणीचे ढग दाटु लागतात.

तुझ्या मैत्रीची गर्द सावली
अशी आयुष्यावर दाटली होती
आयुष्यातली उन्हं माझ्या
तुझ्याचमुळे आटली होती

तुझ्या मैत्रीच्या आठवणी
मी आजही जपून ठेवतो
आनंदाचे ते क्षण हरवु नयेत म्हणून
काळजाच्या तिजोरीत लपुन ठेवतो.

मन माझे वेडे
पुन्हा एकदा त्या क्षणांचा शोध घेतात.
अन शब्द माझे कवितेतून
तुझ्या मैत्रीचा वेध घेतात.

- कु. पूजा मरगडे
(बी. ए., भाग -३)

आई थोर तुझे उपकार

रामायणात महर्षी वाल्मीकींनी रंगवलेले प्रभू रामचंद्र म्हणतात. जननी जन्मभूमीच स्वर्गादिप गरीयसि । खरोखरच किती अचूक वर्णन आहे हे ! आईपुढे स्वर्गाचेही माहात्म्य थिटे पडते. आईच्या प्रेमाची बरोबरी कोणतीही शक्ती करु शकत नाही. कवी मोरोपंत आईचे माहात्म्य सांगतांना म्हणतात – इतरांनी कितीही प्रेम केले, माया केली तरी त्यांचे 'प्रसाद पट' हे थिटे ठरतात. तसे आईचे नसते. तिची माया कधी आटत नाही. अगदी आपल्या कुपुत्रालाही ती विटत नाही.

माझीही आई अगदी अशीच आहे. आजचे माझे यश पूर्णपणे माझ्या आईमुळेच मला मिळाले आहे. परवाच शाळेतील विविध स्पर्धांत मला बक्षिसे मिळाली. माझे हस्ताक्षर हे सर्व विद्यार्थ्यांच्या हस्ताक्षरापेक्षा उत्कृष्ट ठरते, याचे संपूर्ण श्रेय माझ्या आईकडे जाते. लहानपणी अनेकदा मी लिहीलेल्या मजकुरातील हस्ताक्षर पसंत पडले नाही की आई मला तो लिहायला लावी. परंतु परत लिहिल्यामुळे माझे अक्षर घोटीव व वळणदार झाले.

मला आठवतेय, मी चौथीत असतांना माध्यमिक शिष्यवृत्ती परिक्षेच्या वेळी परिक्षेला जाण्यापूर्वी मला अचानक उलट्या व्हायला लागल्या. मी परिक्षेला घाबरायचो. कशीबशी परिक्षा संपवून मी घरी आलो. आईने ओळखले, याला परीक्षेची भिती वाटते. मग पाचवीपासून तिने मला शाळाबाह्य अनेक परिक्षांना बसवले आणि आता कोणत्याही परिक्षेची मला भीती वाटत नाही. पाचवीपासून परिक्षेचे मला अजिबात भय वाटत नाही.. असे घडवले मला माझ्या आईने. म्हणूनच मनात येते, 'न ऋण जन्मदेचे फिटे.'

माझ्या आईने माझ्यासाठी स्वतःच्या 'करिअर' चा कधीच विचार केला नाही. ती स्वत: एम.एससी. असूनही मी लहान असतांना तिने कधी नोकरीचा विचार केला नाही. मी आठवीत गेल्यावर तिने पी.एचडी. केली, तीही शिष्यवृत्ती मिळवून अभ्यास करतानाही ती घरातील सर्व कामे करत होती.

माझ्या आईचे माझ्या प्रत्येक गोष्टीकडे बारीक लक्ष असते. मी काय वाचावे, कोणकोणत्या स्पर्धांत भाग घ्यावा, याकडे तिचे कटाक्षाने लक्ष असते. तिच्या वाचनात काही चांगले आले की, ती आवर्जून मला वाचायला सांगते; पण माझे निर्णय मीच घ्यावेत याबाबत ती आग्रही असते. खरोखरच आई आपल्या मुलासाठी किती कष्ट उपसत असते. जिजाऊने शिवाजीला स्वराज्याची प्रेरणा दिली. महात्माजींच्या मनात सत्याचा आग्रह त्यांच्या मातेने ठसवला, तर भूदानाची कल्पना विनोबांना सुचली ती आईच्याच शिकवणूकीतून, विनोबांची आई म्हणे, विन्या, आपल्याजवळ पाच घास असतील, तर त्यातील एक तरी दुसऱ्याला द्यावा. आई हा थोर गुरु आहे. म्हणून तर बापूजी म्हणत, 'एक आई शंभर गुरुहूनही श्रेष्ठ आहे.' आजच्या काळातील दहशतवाद, भ्रष्टाचार वगैरे सामाजिक व समाजविधायक गोष्टी विषयक बोलत असतांना परवा आई म्हणाली, प्रत्येकाने लक्षात ठेवावे की, प्रत्येकालाच असते आई. खरेच प्रत्येकाने आपल्या मातेच्या शिकवणूकीचा विचार केला तर हिंसकाचे हात हिंसा करतांना थबकतील.

आईने आपल्यासाठी केलेल्या या सर्व गोष्टी आठवल्या की मनात येते, लहानपणापासून आईचा विरह ज्याच्या वाट्याला आला असेल, त्याचे केवढे दुर्भाग्य ! म्हणून कवी यशवंत म्हणतात.

'स्वामी तिन्ही जगाचा आईविना भिकारी'

कु. वैष्णवी वेलूकार
(बी. ए., भाग १)

◆◆◆◆◆

आयुष्य तेच आहे

आयुष्य तेच आहे, स्वप्नं खोटेचे आहे
भानावर येताच, वास्तवाचे घटकेच आहे
आयुष्य तेच आहे, मधुर गाणेच आहे
निसर्ग छेडी संगीत, लयबध्द होणेच आहे.
आयुष्य तेच आहे, माणसांचे मढेच आहे
एखादं दुसरा सजीव, बाकी निर्जीव पुतळेच आहे
आयुष्य तेच आहे, सांगतात सारेच आहे
एक सारख वाटत नाही, आयुष्य कुठेच आहे.
आयुष्य तेच आहे, अधांतरी वाटेचं आहे
मृत्युच एक सत्य बाकी खोटेचं आहे
आयुष्य तेच आहे, सौंदर्यावर भाळलेच आहे
मी मागितला चंद्र, हात पाळलेच आहे
आयुष्य तेच आहे, वेडे म्हणणारे खुळेच आहेत
शहाण्यांची ओळख, वेड्या मुळेच आहे
आयुष्य तेच आहे, प्रश्न वाकडेच आहे
मनाला जे पटतं, मेंदूसाठी कोडेच आहे
आयुष्य तेच आहे, हलके फुलकेच आहे
आठवणी राहिल्या मागेल समाधान इतुकेच

कु. कोमल खाब्रागडे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

चारोळी

कधी कधी जीवनात इतक बेधुंद व्हाय लागतं
दुःखाचे काटे टोचतांनाही खळखळून हसाव लागत
जीवन यांलाच म्हणायच असत
दुःख असूनही दाखवायच नसतं
मात्र पाण्याने भरलेल्या डोळ्याना पुसत
आणखी हसायच असत

कु. मयुरी गभणे
(बी. ए., भाग २)

कॉलेजमधील जीवन

असं नेहमी आपल्याबरोबरच का होतं
पहिल्यांदा सर्वाप्रमाणे College बोअर वाटतं
अचानक एक दिवस तो गोड चेहरा वर्गात येतो
आणि अख्खी College life बदलून जातो.
मग पकाऊ लेक्चर असेल तरी वर्गात बसावेसे वाटते
Result येत नसाला तरी Practical करावेसे वाटते
लायब्ररी मध्ये तासन्तास भुर्रकन उडून जातात
पुस्तकातलही नाही तरी मनातली चार पाने
वाचुन होतात.
Extra lecture ठेवले तरी आपली त्याला ना नसते.
तर तर रविवारी पण College मध्ये यायची तयारी
असते.
असे करता करता..
College ची वर्षे निघून जातात.
जाता जाता डोळ्यामध्ये मात्र
विरहाची आसवे देऊन जातात.

कु. निवेदीता धनविज
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

मैत्री

नाते ना रक्ताचे ना गोत्याचे
तरी ऋणानुबंध आयुष्याभराचे
ना ओळखीचे ना पाळखीचे
तरी साथ आहे सुख-दुःखाची
ना माज कसला ना कसला अहंकार
नाते आहे निस्वार्थाचे
ना तू मोठा ना मी मोठा
नाते हे उलट विश्वासाचे
सर ना याला दुसऱ्या नात्याची
गरज ना याला कोणाच्या होकाराची
तुझं तू माझं मी असलं तरी
माझ्यासाठी तू अन तुझ्यासाठी मी केव्हाही आहे
जीवाला जीव देणारे
नाते हे हक्काने जपलेले
मैत्रीच्या फुलांनी आनंदाने बहरलेले.

◆◆◆◆◆

आई

जगी माऊलीसारखे कोण आहे
जिचे जन्मांतरीचे ऋण आहे
असे ऋण हे ज्यास व्याज नाही
जिच्यासारखे कौतुक बोल नाही
जिच्या यातनांना जगी तोड नाही
जिचे नाव जगात आई
आई ऐवढे कशातच मोल नाही ...

कु. मयुरी गभणे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

व्यथा मुलीची

मुलगी झाली म्हणून
बाप ठेवी माथी हाथ
त्याला वाटे आता उगा
हुंड्याचा झालाच ताप

मुलगी येता जन्माला
पालक होती निराश
वंशाला पाहिजे दिवा
ते करी देवाचा जप

स्त्रीच जगत जननी
साऱ्या संसाराची माता
तिची होई पोटी हत्या
थांबेल कधी हे पाप

वाढली स्त्री भ्रुणहत्या
त्याची नसे कुणा खंत
बळी गेल्या किती मुली
ठेवी त्याचे कोण माप

मुलासाठी व्यर्थ हट्ट
थांबविल का समाज
प्रगतीच्या या काळात
कधी संपेल हा व्याप

कु. प्रियंका बा...
(बी. ए., भाग ...

◆◆◆◆◆

आई म्हणजे

आई म्हणजे चालतं बोलतं
प्रत्येक समस्येला तू सहज देते Satelite Site

राब राब राबतेय अगदी
म्हणून येते आमच्या आयुष्यात Day Night Light

आई तू म्हणजे Rest House
कम्प्युटरचा Mouse
तुझ्याशिवाय आई चालू शकत नाही House

आई म्हणजे संगितातली सतार
आकाशातील Star
तुझ्या असल्याने आई घर बनते अगदी 5 Star

आई म्हणजे विश्व Lord
खेळायचे Yard घराचा Guard
पिलांसाठी Bird
विश्वकोषातही नाही आई
तुझ्यापेक्षा मोठा Word

कु. प्रियंका बागडे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

चारोळी

घर सुटतं पण आठवण, कधीच सुटत नाही
जीवनात ''आई'' नावाचं पान कधीच मिटत नाही
सारा जन्म चालुन पाय जेव्हा थकुन जातात
शेवटच्या श्वासाबरोबर आई हेच शब्द
राहतात...

कु. उज्वला मेश्राम
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

आई

कोणत्या शब्दात सांगू आई
तू माझ्यासाठी काय आहेस... ?
भुकेल्या जीवाचा मायेचा ध्यास तू
वेदनेनंतरची माझी पहिली हात तू
अन माझा प्रगाढ विश्वास तू
हृदयाच्या स्पंदनातील माझा
प्रत्येक श्वास तू... !

जीवनातील माझ्या सुखाची बाग तू
आंधीमध्ये रागात सूर्याची आग तू
अंधाराचाही दूर करणारा प्रकाश तू
माझी मायेची धरती अन छायेचं आकाश तू...!!

मायेच्या पावसाचा ओलावा तू
जीवनी सुखाचा गारवा तू
आई, दूधरूपी अमृताचा गोडवा तू
अन शेवटच्या क्षणापर्यंतचा कुशीतील विसावा तू...!!!

कु. दिप्ती फुलझेले
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

हे मानवा

हे मानवा...!
नको खेळू तू निसर्गाची
उद्या हाच निसर्ग खेळेल तुझ्याशी
सागराचे पाणी अडवून नको करु त्यावर मैदान
आज शांत असलेला तो घेऊन येईल उद्या तुफान
जंगल तोडूनी नको करु इमारती उभ्या
प्राण्यांचाही कर जरासा विचार
नाहीतर ते पण येतील तुझ्या शहरात
झाडे लावा झाडे जगवा फक्त म्हणायला म्हणू नको
मुलांप्रमाणे त्यांचे पोषण करायला कमी तहानलेला
पाण्यासाठीच या एकमेकांच्या जीवावर वैतागला
पाण्याचा दुरुपयोग करु नको
पाण्यामुळेच जीवन आहे हे विसरु नको
आज करशील जतन तर उद्या साथ मिळेल
जगण्यासाठी प्राणवायू पण इथूनच मिळेल
पैसा नसेल सोबतीला पण निसर्ग
सोबत राहील तोच
तुला जगण्यासाठी अन्नपाणी देईल.

कु. ज्योत्स्ना राऊत ,
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

जगायचं कुणासाठी ?

स्वत:साठी सगळे जगतात
जगून पाहावं इतरांसाठी
आहे प्रकृतीच्या कणाकणांत
खुप काही उत्कृष्ट जगण्यासाठी ।
जपून समाज बांधिलकी
सेवा, श्रध्दा, भक्तीत रमावे
दु:खितांचे दु:ख वाटूनी
मुखी हास्य फुलवावे ।
जगावे हासत फुलांसारखे
दरवळावा सुगंध प्रेमाचा
किर्तीरुपे जगी उरावे
हाच खरा धर्म माणुसकीचा ।
नकोत नकारात्मक विचार
जगायचं कुणासाठी
हे जीवन सुंदर आहे
जगाव मानव जन्म सार्थासाठी

कु. अपर्णा मराPे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

घर

'घर' हा शब्द मनाला किती
आल्हाददायक वाटतोना
शब्द आहे तो फक्त दोन
अक्षरांचाच.
मात्र हे दोन अक्षरच एखाद्याच
विश्व सुधारु शकते...
आणि बिघडवू देखील शकते.
घर म्हणजे नेकं काय हो,
फक्त साधं आणि सोपं म्हणजेच
तिथे चार भिंती असतात, आणि
त्या चार भिंतीच्या वरुन एक छप्पर असतं.
खरं, पाहाल तर, घर म्हणजे फक्त
इतकंच नसून,
एखाद्या व्यक्तीचं स्वप्न म्हणजे
घर असतं
म्हणून म्हणतो राव
आयुष्यात आल्यावर आपल्या कल्पनेतले
घर नक्कीच साकार करा.
तेव्हाच आपलं आयुष्यात येण्याचं
सार्थक होईल.

कु. समीक्षा बुटले
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

अभिशाप

व्यक्त होणे झाले जणू अभिशाप
नको तो प्रताप लेखणीचा ।।

नाचतात येथे उगा शब्द सारे ।
फुकाचे फुलोरे, कोरलेले ।।

बोलणे टाकून कुठला संवाद ।
आता फक्त बद ठायी, ठायी ।।

तुटलेपणात सांधलेली नाती ।
समईच्या वाती विझू आल्या ।।

बरे वाटे आता स्वत: असणे।
स्वत:चे जगणे, हेच खरे ।।

शब्दाशी खेळणे, पुरे झाले आता ।
श्वासांची कविता, होत जावी ।।

कु. करिश्मा जवंजाळ
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

चारोळी

पेनास इतक्या वेदना
हातात होत आहे।
प्रसव बहुदा कविता
मनात होत आहेत ।।
गोठली शाई पुन्हा
अंतात लेखणीच्या।
शेरात हाय माझा
उल्लेख होत आहे ।।

कु. उज्वला मेश्राम
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

आयुष्याला द्यावे उत्तर

असे जगावे दुनियेमध्ये, आव्हानाचे लाऊन अत्तर
नजर रोखून नजरेमध्ये, आयुष्याला द्यावे उत्तर...
नको गुलामी नक्षत्रांची भीती
आंधळी ताऱ्यांची
आयुष्याला भिडतानाही,
चैन करावी स्वप्नांची...
असे दांडगी इच्छा ज्याची, मार्ग तयाला मिळतील सत्तर
नजर रोखूनी नजरेमध्ये, आयुष्याला द्यावे उत्तर..
पाय असावे जमिनीवरती,
कवेत अंबर घेताना
हसू असावे ओठांवरती
काळीज काढून देताना...
संकटासही ठणकावून सांगावे, आता ये बेहत्तर
नजर रोखूनी नजरेमध्ये, आयुष्याला द्यावे उत्तर...
करुन जावे असाही काही,
दुनियेतील या जाताना,
गहिवर यावा जगास साऱ्या निरोप
शेवटचा देताना...
स्वर कठोर त्या काळाचाही, क्षणभर कातर-कातर
नजर रोखुनी नजरेमध्ये, आयुष्याला द्यावे उत्तर...

कु. श्रध्दा निखार
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

शिक्षक

शिक्षक म्हणजे काय असतो,
उजेडाचं गावं असतो,
ज्ञान अमृत पाजणारा,
विद्यार्थ्यांचा मित्र असतो.

शिक्षक म्हणजे काय असतो
विद्यार्थ्यांचा मित्र असतो,
गरजवंत, गुणवंताच्या,
डोक्यावरचे छत्र असतो.

शिक्षक कधी छडी असतो,
शिक्षक कधी गोडी असतो,
विद्यार्थ्यांना पैलतिरी,
सोडणारी होडी असतो.

विद्यार्थी येतात, विद्यार्थी जातात,
शिक्षक मात्र तिथेच राहतो,
विद्यार्थ्यांच्या यशामध्ये
स्वत:ची स्वप्ने पाहतो.

कु. आचल सावंत
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

चारोळी

ताण तणाव किती सारा
सांग कसे जगायचे ।
नाही सुख कुठेच उरले
सांगा दु:खात कसे हसायचे ।

कु. अश्विनी टिपले
(बी. ए., भाग २)

वेळ ही महत्वाची असते

एक वर्षाचे महत्व काय असते हे,
परीक्षेत नापास झालेल्या विद्यार्थ्यांना विचारा
एक महिन्याचे महत्व काय असते हे,
बाळाला अकाली जन्म देणाऱ्या आईला विचारा
एक दिवसाचे महत्व काय असते हे,
साप्ताहिकाच्या संपादकाला विचारा
एका मासाचे महत्व काय असते हे,
भेटीसाठी प्रतिक्षा करणाऱ्या प्रेमिकांना विचारा
एका मिनीटांचे महत्व काय असते,
गाडी चुकलेल्या व्यक्तीला विचारा
एका सेकंदाचे महत्व काय असते हे,
अपघातातून वाचलेल्या व्यक्तीला विचारा
एका मिली सेकंदाचे महत्व काय असते हे
ऑलिंपिकमध्ये दुसऱ्या आलेल्या धावपटूला विचारा

कु. दिक्षा शेंदरे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

मन

दूर नजरेला नजर देतोस
जवळून माझ्या हासून जातोस
माझ्यावर प्रेम असतांना
असे गप्प का राहतोस...

डोळ्यातल्या स्वप्नाला कधी
प्रत्यक्षात ही आण
किती प्रेम करते तुझ्यावर
हे न सांगता ही जाण...

कु. अंकिता देशकर
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

माझी माय....

शब्दच इतका मोठा आहे
की महती गगनात मायेनाशी
तुझ्याबद्दल प्रत्येकाची ओढ
जणु ताळमेळ तो असंख्य चांदण्यांचा चंद्राशी...

तुझ्याबद्दल पुष्कळांनी लिहिले
यांत काहीच संकोच नाही
तुझी महतीच इतकी मोठी आहे
तुझ्याविना जगात काहीच नाही...

वात्सल्याची माऊली तु ...
देवसुध्दा तुझ्यावर पोरका आहे
प्रेमाचा सागर तु ...
सांग या जगात कोण तुझ्यासारखा आहे ?

आई हे देवाने दिलेलं सर्वा मोठ देणं
पण अनेकदा मुलांना नसते या देवमाऊलीची जाण ...
करा आईवर इतकं प्रेम की देवालाही आई व्हावस वाटेल
मायेच्या उबेने आईला नवा जन्म घ्यावासा वाटेल ...

कु. वैष्णवी धोटे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

हिंदी विभाग

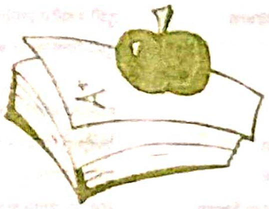

English Section

नारी का सम्मान

मै स्त्री हु, मै स्त्री हु, मै नारी हु, मै कली हु, मै फुलवारी हु, मै दर्पण हु, मै दर्शन हु, मै नाज, मै ही गर्जन हु। मै बेटी हु, मै माता हु । मै बलिदानो की गाथा हु, मै श्रीमद् भागवत गीता हु ।, मै द्रोपदी हु, मै सीता हु।

पुरुषोकी इस दुनियाने मुझे कैसी नियती दिखलाई। कभी जुओमें हार गए, कभी अग्नीपरीक्षा दिलवाई। कलीयुग हो या सतियुग हो। इल्जाम मुझी पर आता है। क्यू घनी अंधेरी सडकोपर चलनेसे मन घबराता है।

मै डरती हु, मै मरती हु, जब सफर अकेले करती हु। डरका साम्राज्य बढता है, कोई साया पिछा करता है। मेरी मुठ्ठी बनजाती है, दिल की धडकन बढ जाती है। है तील परीना माथेपर, दिल मे मेरे घबराहट है। जाने किसका साया है, जाने ये किसकी आहट है।

अंधेरे मे इन हातोने मुझको बाहोमे खिच लिया। एकने मुपर हाथ रखा और एकने आँचल खिच लिया । नारी के सम्मान को मिलकर तार-तार सा करडाला। मर्यादा के आँचल को फीर जार-जार सा करडाला। मारा है मुझको पिटा है, बालोसे मुझे घसीटा है। फिर बलबडताकी ऊनसारी सीमाओको तोड दिया । उन घनी अंधेरी सडको पर फिर मुझे तडपता छोड दिया । सन्नाटे मे चिख रही थी, खुन से लतपत वो काया, सबने तस्वीरे खिची, कोई मदत को आगे ना आया।

कोई मदत करो, कोई मदत करो-कोई मदत करो ये चिख-चिख कर ये चिख भी मुझसे रुठ गई, जब होश में आई, इस समाज की बातें सुनकर तुट गई। परिवार कि बदनामी होगी, सब यही मुझे समझाते है , ये नई उमर के लडके है, थोडे तो बहक ही जाते है।

अक्सर भूल जावो, जो हुआ उसे ये लडके बचही जाएंगे। तुम लडकी हो दुनियावाले तुम परही प्रश्न उठायेंगे।

क्यू कोई नही साथ में ?

क्यू निकली अकेली रात में ?

क्या मेकअप था, क्या गहने थे, क्या छोटे कपडे पहने थे। इन प्रश्नोकी भूलभुलैया मै सचाई कही खो जाती है। सब भूल जाओ कहनेवालो क्या तुम्हे शरम नही आती है। सब भूल जावो, सब भूल जावो-सब भूल जावो, कहनेवाले याद रखो ये आखरी गलती आपकी भी हो सकती है।

कल सडक पे बेशुध्द बहन या बेटी आपकी भी हो सकती है। उस ऐहसास से बढकर कोई दर्द नही हो सकता है, जो नारी का अपमान करे वो मर्द नही हो सकता है। तो तुम आवो प्रण लो मेरे साथ और ये आव्हान करो। अपनी मर्यादा को समझो, नारी का सम्मान करो, नारी का सम्मान करो।

कु. आचल सावंत
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

कन्यादान

पापा यु ना मुह मोडिये
मेरा भी कुछ सपना है
लेकर आशिर्वाद आप का
ना घर में मुझे बसना है।

लडका भी तो आपने चुना
फिर क्यो पिछे हटाना है
सारी तैयारियो कि बाद
फिर क्यो अहं रखना है।

कभी हा कभी ना क्यो पापा
अब तक तो मुझपर आपको नाज था
फिर बिना गलती की सजा क्यो पापा

पापा मम्मी का तो साथ दिजीए
सामाजिक मर्यादा की तो लाज रखिये
इस बेटी की किस्मत में लिखा
कन्यादान का सुख तो दिजिए।

कु. काजल ठाकरे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

सुनो द्रोपदी शस्त्र उठालो

छोडो मेहंदी खडक संभालो
खुद ही अपना चीर बचालो
द्यूत बिछाये बैठे शकुनी
मस्तक सब बिक जायेंगे
सुनो द्रोपदी शस्त्र उठालो, अब गोविंद न आयेंगे।

कब तक आस लगाओगी तुम, सर्बिीके हुए अकबारो मे
कैसी रक्षा मांग रही हो दुशासन दरबारो से
स्वयं जो लज्ञा हीन पडे है
वे क्या लाज बजायेंगे
सुनो द्रोपदी शस्त्र उठालो, अब गोविंद न आयेंगे।

कब तक केवल अंधा राजा, अब गुंगा बहरा भी है
होठ सील दिए है जनता के, कानो पर पहरा भी है
तुम ही कहो ये अश्रु तुम्हारे
किसको क्या समझायेंगे
सुनो द्रोपदी शस्त्र उठालो, अब गोविंद न आयेंगे।

- कु. रानु यादव
(बी. ए., भाग -२)

◆◆◆◆◆

जिन्दगी जिन्दगी ऩही होती...

गर आसान होती...
तो बेमजा होती
जिन्दगी फिर
जिन्दगी नही होती

बिना मागे जो
मिल जाता है
उसकी फिर कोई
कीमत नही होती

- कु. मयुरी सावळीकर
(बी. ए., भाग -२)

◆◆◆◆◆

थके नही कदम
पडे नही छाले...
जो मिल जाये... वो
फिर मंजिल नही होती

कोई चोट ना लगी
न खायें कोई जख्म...
बिना संघर्ष मिल जाये... तो
जीत की खुशी नही होती

फौजी

यू तो सरहद पर खडे है कुछ ऐसे शख्स
जिन्हे नही है अपनी जान की फिक्र...
करके खुदको वतन के हवाले लगाने
यह तो सिर्फ भारत माँ के नारे... ।।

हिन्दू-मुस्लीम-सिख-इसाई सबने अपनी जान गवाई
करा अपनी धरती को दुश्मनो से रिहाई...
गर्म लपटे चाहे हो, सर्द हवाए रास्ते मे इनके
टिक ना पाए वो भी खूदको बेबस पाए... ।।

बदन पर वर्दी और दिल मे एक मुकाम करने
हर पल भारत माँ को प्रणाम...
इनकी हर सास से तिरंगा लहराया
ये दुश्मन भी इनके सामने टिक नही पाता है... ।।

यू तो देशवासियों ने इनको कईयो बार झुकाया है
पर हरदम इनमे अपनी जान देकर
देश का सम्मान बचाया है...
चाँद-सितारे भी गाते है इनके
गुणगान क्योकी कोई
नही है इन्सा बलवान... ।।

यू तो नही है यह कोई आम
इंसान यह है फौजी
हमारी देश की शान... ।।

कु. श्रध्दा निखार
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

रोशनी की बात करे

चाँद की चाँदनी की बात करे
हो उजाला, किसी की बात करे।

टूट जाए भरम अंधेरो का
आईये, रोशनी की बात करे।

कल के रहबर तो सब फरिश्ते थे
आज की रहबरो की बात करे।

दुनियादारी की बात क्या करिये
दो घडी बंदगी की बात करे।

उलझने छोड कर सुनीती सब
सिर्फ अब शयरी की बात करे।

कु. दर्शना बनकर
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

चारोळी

कभी अभिमान तो कभी स्वाभिमान है पिता
कभी धरती तो कभी आसमान है पिता
जन्म दिया है अगर माँ ने
जानेगा जिससे जग वो पहचान है पिता...

कभी कंधे पे बिठाकर मेला दिखाता है पिता...
कभी बनके घोडा घुमाता है पिता...
माँ अगर पैरों पे चलना सिखाती है...
तो पैरो पे खडा होना सिखाता है पिता...

कु. कोमल खोब्रागडे
(बी. ए., भाग २)

कॉलेज लाईफ

ये College Life भी कितनी अजीब है ना
तीन साल कैसे बित गए पता ही नही चला
इन प्यारे दोस्तो और यारों के बीच
जैसे हो साहिल और किनारो के बीच ।

ढेर सारी यादें और कितने खूबसुरत से सपने
जो कभी थे पराये यहाँ हो गए सब अपने ।

वो सिर्फ Attendance के लिए Class जाना
और पीछे बैठ के मस्ती करना,
जब Proffesers अपनी तरफ देखे,
वो Attentive सा Look देना

Hostel में ढेर सारी नोटंकी करना, वो
बेवजह रात रात भर निसाचर की तरह जागना।

मासूम दोस्तों को उनके Crush के नाम से चिढना
आशिको का वो Late Night फोन पे बाते करना ।

इन सारी यादों की गठरी बांधे हुए जा रहा हूँ में,
College छोड जा रहा हूँ में, यादें छोड जा रहा हूँ में।

कु. निकीता तितरे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

चलती का नाम जिन्दगी

उगते हुए सुरज से आँख मिलाकर देखो,
जिन्दगी के सच को आज अपना कर देखो।
हर दिन लाता है नयी बहार
पीछे छुटता जाता है पुराना किरदार।
सहेज पायें यादों को, तो खुशनसीबी होगी,
क्युकि चलती हुई नाव में ही जिन्दगी होगी।

कु. वैष्णवी धोटे (बी. ए., भाग ३)

हाय रे परीक्षा

जिस नाम को सुनने से कॉपता है हर बच्चा
वो है परिक्षा।
परिक्षा का पेपर हात में आते ही
इतना डर लगता है,
की अच्छा नही किया
तो घर पर पिटना पक्का है।
तीन घंटे मे करने होते है लगभग ४० सवाल,
एक भी छूटा
तो घर पर होता है बवाल
रिजल्ट के एक दिन पहले,
रात को नींद नही आती है,
अच्छा नम्बर पाने के लिए,
भगवान की याद आती है।
रखते हे विद्यार्थी भगवान का व्रत,
अगर फेल हुए तो लगता ही होगा
''डन्डे से नृत्य''।
पास होने पर मिलता है
शानदार इनाम
और मुख से निकलता है,
''थैंक्यू भगवान''।
फिर आती है अगली कक्षा
तब भी मुख से निकलता है,
''हाय रे परिक्षा''।

कु. दिक्षा कापसे
(बी. ए., भाग ३)

◆◆◆◆◆

हिंदी दिवस पर कविता

अंग्रेजी मे नंबर थोडे कम आते है,
अंग्रेजी बोलने से भी घबराते है,
पर स्टाईल के लिए पूरी जान लगाते है,
क्योकि हम हिंदी बोलने से शर्माते है,
एक वक्त था जब हमारे देश में हिंदी
का बोलबाला था।
माँ की आवाज में भी सुबह का उजाला था,
उस माँ को अब हम Mom बुलाते है
क्योंकि हम हिंदी बोलने से शर्माते है
देश आगे बढ गया पर हिंदी पिछे रह गई
इस भाषा से अब नजर चुराते है
क्योंकि हम हिंदी बोलने से शर्माते है
माना अंग्रेजी पूरी दूनिया को चलाती है
पर हिंदी भी तो हमारी पहचान दूनिया
मे कराती है।
पर भी हम हिंदी बोलने से शर्माते है।

कु. रानु यादव
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

शायरी

दिल तोडने वालो को सजा
क्यो नही मिलती है
हर किसी को प्यार मे,
सफलता क्यो नही मिलती है
लोग कहते है इश्क तो एक
बिमारी है, तो फिर मेडीकल स्टोर
में इसकी दवा क्यो नही मिलती है

कु. अमिषा मात्रे
(बी. ए., भाग २)

दोस्ती है कैसी

दोस्ती होती है सच्ची
जैसी होती है कैरी कच्ची
खट्टी मिठ्ठी पर कितनी अच्छी
निभा पायेगी एक छोटीसी बच्ची

दोस्ती मे होती है सरलता
कभी कभी होती है खता
समझो उसे और करो वफा
वरना कल कहलाओगे तुम बेवफा

इसे चाहिये सिर्फ विश्वास
फिर बन जाते है हम किसी के लिए खास

कु. प्रियंका बागडे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

दोस्ती

खामोश चेहरे पर
हजारो पेहरे होते है
हंसती आँखो मे भी
जख्म गहरे होते है
जिनसे अकसर
रुठ जाते है हम
असल उनसे ही
रिश्ते ज्यादा गहरे होते है
ये दोस्ती का बंधन भी
बडा अजीब है...
मिल जाए तो बाते लंबी...
बिछड जाए तो यादे लंबी...

कु. मयुरी गभणे
(बी. ए., भाग २)

◆◆◆◆◆

Arunima Sinha

Arunima Sinha is an Indian Mountain Climber and Sportswoman. She is a seven time Indian Volleyball Player, Mountaineer and the Worlds First Female Amputee to scale Mount Everest, Mount Kilimanjaro (Tanzania), Mount Abrus (Russia) etc. She was born on 20 July 1989 (age 30), Ambedkar Nagar, Uttar Pradesh.

She was pushed from a running train by some robbers in 2011 while she was resisting them. As a result her left leg had to be amputated below the knee, she got rod's in right leg and multiple fractures in spinal cord.

Her aim was to climb each of the continent's highest Peaks and hoist the National Flag of India. She has already seven Peaks till 2014: Everest in Asia, Kilimanjaro in Africa, etc. She completed her final summit of Mount Vinson in Antarctica on 1 January 2019.

Sinha a former National Volleyball and Football Player, boarded the Padmavati Express train at Lucknow for Delhi on 12 April 2011, to take an examination to join the CISF. She was pushed out of a general coach of the train by robbers, wanting to snatch her bag and gold chain. Recounting the incident, she said,

I resisted and"
They pushed me
out of the train.
I could not move
I remember
seeing a train
coming towards
me. I tried getting
up, by then, the
train run over my
leg. I don't remember
anything after that.

Immediately, as she fell on the railway track, another train on a parallel track crushed her leg below the knee. She was rushed to the hospital with serious leg and pelvic injuries, and lost her leg after doctors amputated it to save her life.

She was offered compensation of Rs. 25000 (US $ 350) by the Indian Sports Ministry. Following national outrage, the Minister of State for Youth Affairs and Sports Ajay Maken announced an additional Rs. 200,000 (US $ 2,800) compensation as medical relief, together with a recommendation for a job in the CISF. Indian Railways also offered her a job.

Ku. Pranjali Farkade
(B.A.-I)

◆◆◆◆◆

SUCCESS Thoughts of William Shakespeare

1. If we are true to ourselves, we cannot be false to anyone.
2. There is nothing either good or bad but thinking makes it so.
3. Always the wrong person gives you the right lesson in life.
4. Time is very slow for those who wait. Very fast those who are scared. Very long for those who celebrate. But for those who love, time is Eternal.
5. If to do were as easy to know what were good to do.
6. Life's but a walking shadow, a poor player, that struts and frets his hour upon the stage, and then is heard no more; it is a tale told by an idiot, full of sound and fury, signifying nothing.
7. Expectation is the root of all Heartache.
8. Like as the waves make towards the pebbled shore, so do our minutes hasten to their end.
9. Just live for yourself and before you speak, Listen. Before you write, think. Before you spend, earn. Before you pray, forgive. Before you hurt, feel. Before you hurt, Love. Before you quit, try. Before you die, Live.
10. Some are born great, some achieve greatness, and some have greatness thrust upon them.
11. The eyes are the window to your soul.
12. Cowards die many times before their deaths; the valient never taste of death but once.

Ku. Shilpa Mahanur
(B.A.- III)

◆◆◆◆◆

Until We Meet Again

Those special memories of you
will always bring a smile
if only I could have you back
for just a little while
Then we could sit and talk again
just like we used to do
you always meant so very much
and always do too
The fact that you're no longer here
will always cause me pain
but you're forever in my Heart
until we meet again.

Ku. Megha Indurkar
(B.A.- II)

Laws of Success

The greatest sin - Gossip
The greatest criple - Fear
The greatest mistake - Giving up
The most satisfying - doing your duty first
The best action - keep the mind alert and judgement good
The greatest blessing - Good health
The biggest fool - The man who lies to himself
The greatest Gambler - Substituting hopes for facts
The most certain - change thing in life
The cleverest man - the one who does what he thinks is right
The most Potent force - Positive thinking
The greatest opportunity - The next one
The greatest victory - victory over self
The greatest handicap - Egotism
The most expensive indulgence - Hate
The most dangerous man - The liar
The most ridiculous trait - false pride
The greatest loss - Loss of self-confidence
The greatest need - Common sense

Ku. Vaishnvi Dhote
(B.A.- III)

◆◆◆◆◆

College is My Temple

Teacher is my God
Study is my aim
Sunil is my name.

Books are my favourite
Trees are my friends
Hand is my writer
Sunil is my name

Sun is my Light
Water is my life
Head is my Computer
Sunil is my name.

Land is my mother
World is my house
Sky is my roof
Social services is my aim.

Ku. Puja Thakre
(B.A.- III)

◆◆◆◆◆

Sarojini Naidu

Sarojini Naidu was born on 13th february 1879 in Hyderabad, Andhra Pradesh, India. Her father Aghore Nath Chattopadhyay was a science from Edinburgh University.From the years of her very early childhood, she showed signs of exceptional talent.

She got married to Dr.Naidu of Andhra Pradesh in 1895. She was also known as the 'Nightingale of India'. Her Birthday is celebrated as National Women's Day in India.This great leader and freedom fighter used to write poems and also sing very well. Sarojini Naidu began writing poems in English while she was still in school, with the help and inspiration of Gopal Krishna Gokhale, she found her way into the politics of India. She got closely involved with the freedom movement of the INC [Indian National Congress]. She became a member of the Royal Literary Society London.

She also became the President of the Indian National Congress. Sarojini Naidu took active part in the Civil Disobedience Movement,Satyagraha Movement and the Quit India Movement. She was also sent to jail several times.

Ku. Samiksha Butale
(B.A.- III)

◆◆◆◆◆

Importance of Pen

Pen is physically a writing instrument which scribbles ink on to surfaces such as paper, cloth or canvas to produce a shape. It has a mechanism by which ink is made to flow through the tip of the writing instrument in the way it is scribbles on to the surface.

Pen is the most important thing which a literate person possess to note down our thoughts in a piece of paper. The earliest pen were quills,ink brush etc. The end was generally sharp modification to those wooden pieces or fathers, which had to be dipped in ink and written on paper.

Ku. Samiksha Butale
(B.A.- III)

Love

Love is best
do not test
If you test
Life is west.

अहवाल विभाग

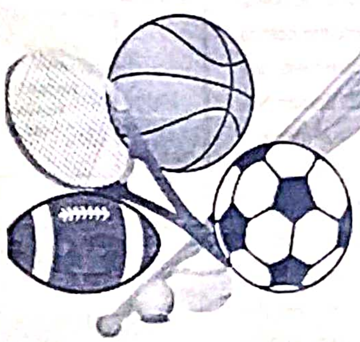

राष्ट्रीय सेवा योजना अहवाल -२०१९ - २०

श्रीराम कला महिला महाविद्यालय, धामणगाव रेल्वे येथील एक महत्वपूर्ण विभाग म्हणजे राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग होय, अत्यंत महत्वपूर्ण विभाग असून महाविद्यालयातील कार्यरत घटकांपैकी एक महत्वाचा घटक म्हणून तो कार्य करीत असतो. कार्यक्रम अधिकारी उत्साहाने हा विभाग चालवित असतात. या विभागाव्दारे विद्यार्थिनींच्या अंगी सामाजिक आणि देशाप्रती आदराची भावना निर्माण व्हावी म्हणून विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले जाते. संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती च्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातर्फे देण्यात येणारे विविध कार्यक्रम आणि महाविद्यालयाच्या प्रशासनाकडून देण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांचे आयोजन हा विभाग करीत असतो. महाविद्यालयामध्ये एक प्रकारे चैतन्य निर्माण करण्याचे कार्य हा विभाग करीत असतो. या विभागाद्वारे सामाजिक जनजागृती, विविध महापुरुषांच्या जयंती, पुण्यतिथी कार्यक्रम उत्साहात साजरे केले जातात. सत्र २०१९-२० करिता पुढील प्रकारे विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. त्याचा थोडक्यात आढावा पुढीलप्रमाणे घेता येईल. दि. २६ जून २०१९ रोजी शासकिय विभागाकडून स्वच्छता घेण्यात आली यावेळी महाविद्यालय संपूर्ण परिसर स्वच्छ करण्यात आला तसेच प्लास्टिक निर्मूलनाचे कार्य देखील करण्यात आले, यावेळी प्राचार्य, प्राध्यापक, विद्यार्थिनी आणि शिक्षकेत्तर कर्मचारी उपस्थित होते.

१ जुलै २०१९ महाराष्ट्र शासनाच्या कार्यक्रमानूसार महाविद्यालयात वृक्षारोपण पंधरवाडा राबविण्यात आला यानुसार विविध जातींच्या १०० पेक्षा अधिक वृक्षांचे रोपण प्राचार्य डॉ. गणेश टाले, प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थिनी यांच्या हस्ते करण्यात आले. यामध्ये वड, चिंच, बदाम, पिंळ, निंब इत्यादी वृक्ष रोपांचा समावेश होता.

दि. ३ जुलै २०१९ रोजी विद्यार्थिनींना बँकींग व्यवहाराची माहिती मिळावी याकरिता कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी महाराष्ट्र बँकेचे कर्मचारी उपस्थित होते, त्यांनी विद्यार्थिनींना बँकीग व्यवहाराची संपूर्ण माहिती दिली. तसेच खाते काढणे, एटीएम हाताळणे, ऑनलाईन प्रक्रिया या सर्व विषयाची माहिती देण्यात आली. यावेळी बहुतेक विद्यार्थिनी व प्राध्यापक वर्ग उपस्थित होता.

दि. १६ ऑगस्ट २०१९ रोजी सामाजिक बांधिलकी म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने पोलीस बांधवांना राखी बांधण्याचा कार्यक्रम घेण्यात आला. यावेळी दत्तापूर पोलिस स्टेशनचे ठाणेदार यांचा सर्व स्टाफ उपस्थित होता, विद्यार्थिनींनी सर्व पोलीस बांधवांना राखी बांधून सामाजिक बांधिलकी जपण्याचे कार्य केले. यावेळी प्रा. राऊत, प्रा. बिहाडे उपस्थित होते.

दि. १८ सप्टेंबर २०१९ रोजी धामणगाव तहसिल चे तहसिलदार व कर्मचारी यांचेकडून महाविद्यालयामध्ये नवमतदार नोंदणी आणि मतदान प्रक्रिया जनजागृती विषयक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी मान्यवरांनी विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष मतदानाचे प्रात्यक्षिक मतदानाच्या विविध यंत्राद्वारे करून दाखविले विद्यार्थ्यांनी देखिल उत्साहाने स्वत: संपूर्ण मतदान प्रक्रिया आणि यंत्र हाताळले. यामुळे यंत्राद्वारे कशाप्रकारे संपूर्ण मतदान प्रक्रिया योग्य प्रकारे संपन्न होते याची माहिती जवळपास तीनशे विद्यार्थिनींना मिळाली. यावेळी विविध विभागाचे विभाग प्रमुख, प्रचार्य, शिक्षकेत्तर

कर्मचारी व विद्यार्थिनी उपस्थित होते.

९ ऑक्टोबर २०१९ रोजी महाविद्यालयामध्ये विभागाकडून मतदार जनजागृती रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते यामध्ये महाविद्यालयाच्या विविध विद्यार्थ्यीनी सहभागी झाल्या होत्या प्रथम व्दितीय आणि तृतिय क्रमांक कुमारी पूजा ठाकरे, समीक्षा बुटले, साक्षी देशमुख यांना मिळाले. बहुसंख्य विद्यार्थीनी यावेळी सहभागी झाल्या होत्या विद्यार्थीनींनी छान रांगोळी द्वारे जनजागृती संदेश देण्याचे कार्य केले.

२६ नोव्हेंबर २०१९ रोजी विभागाकडून संविधान दिनाचे आयोजन करण्यात आले यावेळी प्रा. राऊत, प्रा. बिहाडे, प्रा. केने, प्रा. इंगळे व इतर सर्व शिक्षकेत्तर कर्मचारी, विद्यार्थी उपस्थित होते. यावेळी संविधान निर्मितीप्रक्रिया विद्यार्थिनींना सांगण्यात आली. आणि संविधानाच्या उद्देश पत्रिकेचे वाचन करण्यात आले.

६ डिसेंबर २०१९ रोजी भारतरत्न डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. गणेश टाले यांनी बाबासाहेबांच्या प्रतिमेला हार अर्पण करुन पूजन केले यावेळी सर्व प्राध्यापक वर्ग शिक्षकेत्तर कर्मचारी आणि विद्यार्थीनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होत्या.

२७ डिसेंबर २०१९ रोजी विभागाकडून डॉ. पंजाबराव देशमुख जयंतीचे आयोजन करण्यात आले यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. गणेश टाले यांनी भाऊसाहेब देशमुख यांच्या प्रतिमेला अभिवादन करुन हारार्पण व पूजन केले यावेळी सर्व प्राध्यापक वर्ग शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थीनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होत्या.

महाविद्यालयाच्या विभागाकडून ३ जानेवारी २०२० रोजी स्त्रीमुक्ती दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. गणेश टाले, अतिथी प्रा. राऊत सर तर वक्ते प्रा. आडे सर उपस्थित होते विविध विद्यार्थीनींनी सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवनावर आपल्या विचारांचा प्रकाश टाकण्याचा प्रयत्न केला यावेळी देखील सर्व महाविद्यालयाचे घटक व विद्यार्थीनी उपस्थित होत्या.

दि. १४ जानेवारी २०२० रोजी महाविद्यालयामध्ये एड्स आणि यांच्याव्दारे युवा संवाद दिन जनजागृती कार्यक्रम घेण्यात आला यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा. राऊत सर तर अतिथी म्हणून समुपदेशक श्री. किशोर पाथरे उपस्थित होते. यावेळी जनजागृतीपर मार्गदर्शन करण्यात आले सर्वच महाविद्यालयाचे घटक व विद्यार्थीनी उपस्थित होत्या.

दि. २५ जानेवारी २०२० रोजी राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त मतदार दिनानिमित्त मतदार जनजागृती नवमतदार आणि मतदान प्रक्रिया याविषयी कार्यक्रम घेण्यात आला यावेळी महाविद्यालयाचे सर्व घटक विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या.

दि. २८ जानेवारी ते ४ फेब्रुवारी २०२० विभागाकडून दत्तक ग्राम जळगांव येथे शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते यावेळी शिबिराला उद्घाटक म्हणून डॉ. खेडकर सर, अध्यक्ष म्हणून मा. आमदार श्री. अरुणभाऊ अडसड आणि अतिथी म्हणून मा.आमदार श्री. प्रतापदादा अडसड, सचिव मा.श्री. घनश्यामजी मेश्रीम, मा.श्री. सुभाषराव देशमुख, सरपंच मा. सोनालीताई मुळे, उपसरपंच मा. संदीपराव भोगे, श्री. धीरजभाऊ मुळे, श्री. मंगेश भुजबळ, गावकरी तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्राध्यापक व विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या शिबिरामध्ये विविध कार्यक्रमांचे आयोजन सात दिवसांमध्ये करण्यात आले. यामध्ये ग्रामस्वच्छता, ग्रामसफाई, जनजागृती, स्मशानभूमी स्वच्छता, हरियाली, प्रभातफेरी, नाट्य यासारखे विविध कार्यक्रम घेण्यात आले. सोबतच गावामधील उन्नत भरात

अभियान चा सर्वे देखील करण्यात आला. महाविद्यालयाच्या शिबिराला समन्वयक संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती चे डॉ. राजेश बुरंगे यांनी सदिच्छा भेट दिली होती. यादरम्यान त्यांनी पारधी वस्तीला देखील भेट देऊन शिबिराच्या कार्याचा गौरव केला जवळपास एकूण चार गावामधील चारशे घरांचा सर्वे यावेळी करण्यात आला. सर्व गावकरी महाविद्यालयाचे घटक प्राचार्य यांच्या सहकार्यामुळे शिबीर दि. ४ फेब्रुवारी २०२० रोजी संपन्न झाले. समारोपीय कार्यक्रमाला श्री. संजयजी राठी, अध्यक्ष तर अतिथी म्हणून श्री. विलासरावजी कडू उपस्थित होते.

दि. १४ मार्च २०२० रोजी राष्ट्रीय महिला दिन कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला यावेळी अध्यक्ष म्हणून डॉ. इंगळे मॅडम तर अतिथी म्हणून गायकवाड मॅडम उपस्थित होत्या यावेळी महिलांची काल, आज आणि उद्या ची स्थिती याविषयी विविध अतिर्थीनी आपले मत मांडले. कार्यक्रम उत्साहात पार पडला महाविद्यालयाचे सर्वच घटक विद्यार्थिनी बहुसंख्येने या कार्यक्रमाला उपस्थित होत्या. अशाप्रकारे महाविद्यालयाचा राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग कार्य करीत असून विद्यार्थिनीमध्ये नेहमी उत्साह आणि चैतन्य निर्माण करीत असतो यामुळे विद्यार्थिनी देखील उत्साहाने यामध्ये सहभागी होत असतात. प्रत्येक वर्षी १५० विद्यार्थीनी या विभागामध्ये प्रवेश घेत असून ७५ विद्यार्थिनी निवडल्या जात असतात बहुतेक सर्वच विद्यार्थिनी सहभागी करुन घेण्याचा महाविद्यलय प्रयत्न करीत असते. प्राचार्य, प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी या विभागाला सहकार्य करीत असतात म्हणूनच हा विभाग चांगल्या प्रकारे महाविद्यालयामध्ये कार्य करीत आहे.

- प्रा. अभिजीत दोड
- प्रा. मोनाली इंगळे
राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

◆◆◆◆◆

शारीरिक शिक्षण विभाग अहवाल २०१९-२०

शारीरिक शिक्षण विभागाव्दारे महाविद्यलयीन विद्यार्थिनींना विविध खेळ व क्रिडेबद्दल माहीती, महत्व याबद्दल सजग केल्या जाते. त्याचाच परिणाम म्हणजे विद्यार्थिनींचा खेळ व क्रिडे मधील वाढता सहभाग होय.

शारीरिक शिक्षण विभागाव्दारे महाविद्यलयीन विद्यार्थीनींना आंतर-महाविद्यालयीन असोसिएशन तर्फे होणाऱ्या विविध खेळाबद्दल, स्पर्धेबद्दल माहीती देऊन सहभागाकरीता प्रोत्साहीत केल्या जाते. संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाव्दारे घेण्यात येणाऱ्या आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेमध्ये विद्यार्थिनी सहभागी झाल्यात त्यामध्ये खो-खो, कबड्डी, व्हालीबॉल, फुटबॉल, क्रासकंट्री, हॅन्डबॉल, ॲथलॅटिक्स, बॅडमिंटन इत्यादी.

तर महाविद्यलयीन विद्यार्थिनींनी आपल्या खेळाचे उत्तम प्रदर्शन करुन महाविद्यालयाचे नाव लौकीक केले. संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावतीच्या हॅन्डबॉल (मुली) च्या चमुमध्ये महाविद्यालयाची बी.ए. भाग-२ ची विद्यार्थीनी कु. काजल संतोष काळे हिची निवड झाली व आंतर विद्यापीठ स्पर्धा खेळल्यानंतर ऑल इंडिया हॅन्डबॉल (मुली) च्या सं.गा.बा.अ.वि., अमरावतीच्या चमुमध्ये आपले स्थान मिळवून ऑल इंडिया हॅन्डबॉल (मुली) स्पर्धासुध्दा यशस्वी खेळली व आपला ठसा उमटविला.

हि शारीरिक शिक्षण विभाग व महाविद्यालयासाठी अभिमानाची बाब आहे.

- प्रा. सुधीर पाथरे
शारीरिक शिक्षण संचालक

◆◆◆◆◆

ग्रंथालय अहवाल २०१९-२०२०

ग्रंथालय म्हणजे सर्वसाधारणपणे सर्व प्रकारची छापील, अमुद्रित इसंसाधने तसेच हस्तलिखिते माहिती साधने एकत्रीतपणे ठेवण्याची जागा होय. ग्रंथालय शास्त्राचे जनक डॉ. एस.आर. रंगनाथन यांच्या मते ग्रंथालय ही लोकशाही मुल्य जोपासनारी सार्वजनीक संस्था आहे. ग्रंथालयातील समृध्द ग्रंथ संपदेमुळे मानवाचा बौधिक विकास होतो. सामाजिक तसेच मानव विकासामध्ये ग्रंथालयाचे फार मोठे योगदान आहे.

श्रीराम कला महिला महाविद्यालय, धामणगाव रेल्वे येथील ग्रंथालय वाचन साहित्याने परिपूर्ण आहेत. विविध माहितीसाधनांचा अमुल्य ठेवा आमच्या ग्रंथालयामध्ये आहे आमच्या विद्यार्थिनींना वाचनाची आवड निर्माण व्हावी व त्यांचा बौध्दिक विकास व्हावा या दृष्टिकोनातून ग्रंथालयाच्या वतीने विविध कार्यक्रम राबविले जातात.

नवीन प्रवेशीत विद्यार्थीनींना ग्रंथालय व ग्रंथालयातील उपलब्ध साहित्याचे ज्ञान व्हावे याकरिता उद्बोधन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले.

इंटरनेट वर उपलब्ध असलेली विविध इसंसाधने याबाबत आमच्या विद्यार्थीनींनी अद्ययावत असाव्या याकरिता कार्यशाळेचे आयोजन ग्रंथालयाच्या वतीने करण्यात आले होते. डॉ. मिलींद अनासाने ग्रंथपाल हनुमान व्यायाम प्रसारक मंडळ अभीयांत्रिकी महाविद्यालय, अमरावती यांनी या कार्यशाळेमध्ये विद्यार्थीनींना मार्गदर्शन केले.

तसेच ग्रंथालयामध्ये उपलब्ध असलेले विविध ग्रंथ याबाबत विद्यार्थिनींकरिता डॉ.ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांच्या जयंती निमित्य ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले होते.

ग्रंथालय शास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंजनाथन यांची जयंती उत्साहात साजरी करण्यात आली.

ग्रंथालयाचा जास्तीत जास्त विद्यार्थिनींनी उपयोग करावा याकरीता ग्रंथालयाच्या वतीने उत्कष्ट वाचक पुरस्कार दिल्या जातो. यावर्षी कु. गौरी वंजारी बी.ए. भाग-३ हिला हा पुरस्कार देण्यात आला.

उत्कृष्ट वाचक पुरस्कार
बी.ए.भाग-३
कु. गौरी वंजारी

- डॉ. निता अ. केने
ग्रंथपाल

◆◆◆◆◆

सांस्कृतिक विभाग अहवाल २०१९-२०२०

श्रीराम महिला महाविद्यालय, धामणगाव रेल्वे येथील महाविद्यालयाच्या विविध विभागापैकी एक महत्वाचा विभाग म्हणजे सांस्कृतिक विभाग होय विद्यार्थिनींच्या अंगभूत असलेल्या सांस्कृतिक गुणांना चालना देण्याकरिता विभाग नेहमीच कार्यरत असतो. यामुळे विद्यार्थिनींच्या अंगी असलेले सांस्कृतिक गुण समोर येऊन त्यांना स्टेज आणि प्रोत्साहन देण्याचे कार्य विभाग करीत असतो. याकरिता महाविद्यालयामध्ये विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करीत असतो. तसेच विद्यार्थीनींमध्ये सामाजिक भावना याव्यात याकरिता सामाजिक जनजागृतीपर कार्यक्रम देखील सांस्कृतिक विभागाव्दारे घेतले जातात.

सन २०१९-२० करिता विभागाद्वारे विविध जयंती, पुण्यतिथी, वृक्षारोपण, महिला जनजागृती, बेटी बचाव बेटी पढाव, मतदार जनजागृती, वित्तीय साक्षरता सारखे कार्यक्रम घेण्यात आलेत १५ ऑगस्ट २०१९ रोजी वृक्षांचे महत्व सर्वांना पटावे याकरिता वृक्ष संवर्धनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला म्हणून विद्यार्थिनींनी वृक्षांना राखी बांधली वृक्षसंवर्धनाची शपथ घेतली तसेच स्वातंत्र्य दिन देखील उत्साहात साजरा करण्यात आला ध्वजारोहण श्रीराम शिक्षण संस्थेचे सचिव श्री. घनश्यामजी मेश्राम यांच्या हस्ते करण्यात आले यावेळी श्रीराम शिक्षण संस्थेचे सचिव, श्री. घनश्याम मेश्राम सर, प्राचार्य, सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी आणि विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. सामाजिक बांधिलकी म्हणून २९ ऑगस्ट ला धामणगाव पोलीस स्टेशन मधील सर्व पोलिसांना राख्या बांधण्यात आल्या. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्राध्यापक वर्ग, शिक्षकेत्तर कर्मचारी आणि विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या. ५ सप्टेंबर रोजी शिक्षक दिनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला. यावेळी विद्यार्थिनींनी सकाळी स्वयम् शासन म्हणून संपूर्ण महाविद्यालयाची व्यवस्था सांभाळली यामध्ये विविध विषयांच्या तासिका देखील घेण्यात आल्या. प्राचार्य म्हणून कु. समीक्षा बुटले तर प्राध्यापक वर्ग म्हणून नेहा सायंत, आचल सावंत, पूजा ठाकरे, साक्षी देशमुख, गौरी वंजारी, दीक्षा बुराडे यांनी काम पाहिले. त्यानंतर दुपारी डॉक्टर राधाकृष्णन यांच्या विचारांवर आधारित विचार मंथन कार्यक्रम घेण्यात आला, यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून प्राचार्य डॉ. गणेश टाले सर तर अतिथी म्हणून प्रा. राऊत सर, डॉ. आडे सर उपस्थित होते. यावेळी विविध विद्यार्थिनींनी आपले विचार देखील व्यक्त केले.

दि. २ सप्टेंबर २०१९ रोजी पंडित दीनदयाल उपाध्याय यांच्या जयंती शताब्दी वर्षानिमित्त महाविद्यालयामध्ये त्यांच्या विचारावर आधारित कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी त्यांच्या विचारावर विचार व्यक्त करण्यात आले. यावेळी सर्व प्राध्यापक, अतिथी व विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या.

दि. ५ ऑक्टोबर २०१९ रोजी संत गाडगेबाबा, अमरावती विद्यापीठ द्वारा आयोजित युवक महोत्सव आयोजन विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती येथे करण्यात आले होते यावेळी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थिनींनी लोकनृत्य,

वाद-विवाद, वकृत्व आणि रांगोळी सारख्या विविध प्रकारांमध्ये सहभाग घेतला होता. लोकनृत्य स्किट आणि माइमचे सादरीकरण उत्कृष्टरित्या विद्यार्थिनींनी केले याकरिता त्यांना प्रेक्षकांचा उत्तम प्रतिसाद मिलाला होता एकूण सत्तावीस विद्यार्थिनी यावेळी सहभागी झाल्या होत्या.

२६ जानेवारी करिता श्रीराम शिक्षण संस्थेचे सर्व युनिट शारीरिक शिक्षण महाविद्यालयाच्या मैदानावर विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर करित असतात महाविद्यालय देखील यामध्ये सहभागी होत असते भाग १, २ आणि ३ च्या विद्यार्थिनींनी उत्कृष्टरित्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे सादरीकरण केले. तसेच बी.ए. भाग ३ च्या विद्यार्थिनींनी यावेळी महाविद्यालयास संस्थेच्या युनीट मधून व्दितीय क्रमांकाचे पारितोषीक मिळवून दिले. याकरिता महाविद्यालयाकडून सर्व सहभागी विद्यार्थिनींचे अभिनंदन देखील करण्यात आले.

सांस्कृतिक विभाग आणि महाविद्यालयाचा रेड रिबन क्लब यांच्या व्दारे जागतिक एड्स दिन जनजागृती कार्यक्रम महाविद्यालयामध्ये घेण्यात आला. यावेळी प्रसार आणि प्रतिबंध कशा प्रकारे घालता येऊ शकतो याविषयी विद्यार्थिनींना समुपदेशक श्री. किशोर पाथरे, ग्रामीण रुग्णालय, धामणगाव रेल्वे यांच्या द्वारे करण्यात आले यावेळी विद्यार्थिनी, महाविद्यालयाचे प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी उपस्थित होते.

मराठी विभाग आणि सांस्कृतिक विभाग द्वारा दि. २७ फेब्रुवारी २०२० रोजी मराठी भाषा गौरव दिन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले यावेळी संपूर्ण धामणगाव शहरामधून ग्रंथदिंडीचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यानंतर मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी अध्यक्ष म्हणून श्री. नानासाहेब देशमुख तर अतिथी म्हणून श्री. घनश्यामजी मेश्राम तर वक्ते म्हणून ज्येष्ठ साहित्यीक आणि कवी डॉ. सुखदेव ढाणके सर उपस्थित होते. अशाप्रकारे महाविद्यालयाचा सांस्कृतिक विभाग विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करीत असतो यामुळे विद्यार्थिनीमध्ये उत्साहाचे वातावरण निर्माण होत असते. महाविद्यालयाचे प्राचार्य याकरिता नेहमीच तत्पर असतात.

– प्रा. नंदकिशोर राऊत
प्रा. नितीन बिहाडे

◆◆◆◆◆

भौगोलिक सहल अहवाल२०१९ - २०

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती च्या बी.ए. भाग-३ प्रात्यक्षिक भूगोल अभ्यासक्रमामध्ये शैक्षणिक व भौगोलिक सहलीचा समावेश आहे. महाविद्यालयातील भूगोल विभाग व सहल समितीव्दारा दरवर्षी भौगोलिक व शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात येते. शैक्षणिक सत्र २०१९-२० भौगोलिक सहल करिता सालबर्डी, सिंभोरा धरण, नेरपिंगळाई व गुरुकुंज मोझरी या ठिकाणाची निवड करण्यात आली होती. सहलीमध्ये महाविद्यालयातील एकूण ५० विद्यार्थिनींचा समावेश होता प्रस्तुत सहल दिनांक २८ फेब्रुवारी २०२० रोजी आयोजित करण्यात आली होती. या सहली करिता कुऱ्हा येथील दमाये ट्रॅव्हल कंपनीचे सहाय्य घेण्यात आले. भौगोलिक आयोजनामागील प्रमुख उद्देश विद्यार्थिनींना वर्गखोलीच्या चार भिंती पलिकडील प्रात्यक्षिक ज्ञान पुरवणे हा असतो महाविद्यालयीन विद्यार्थी या सहलीव्दारे नवनवीन भूप्रदेशांना भेटीदेतात तेथील भौगोलिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, धार्मिक व राजकीय बाबींचा सखोल अभ्यास करतात याशिवाय भूगोल विषयातील विविध भूरूपे प्रत्यक्षात अनुभवने हा सुध्दा मुख्य उद्देश असतो याशिवाय भौगोलिक सहलीव्दारे विद्यार्थ्यांना सहलीचा आनंद मिळतो व त्यांचे शिक्षण आनंददायी बनते. सालबर्डी हे सातपुडा पर्वतराजीतील प्रसिध्द असे भौगोलिक पर्यटन स्थळ आहे येथे उंच डोंगरावर एका गुहेमध्ये शिवमंदिर आहे हे ठिकाण मध्यप्रदेश राज्यातील बैतुल जिल्ह्यात आहे या ठिकाणी मध्यप्रदेश राज्यातून वाहत येणारी माडू नदी वाहते या नदीने या भागामध्ये युवावस्थेतील गुंफीत गिरी पाद, धावत्या, लहान-मोठे धबधबे व रांजणखळगे तयार केलेले आहेत. या नदीपात्रात भेट दिल्यानंतर महाविद्यालयातील विद्यार्थीनींनी नदीचे खनन चक्र कशाप्रकारे कार्य करते हे जवळून अभ्यासल यानंतर वर्धा नदीवरील उर्ध्व वर्धा जलप्रकल्पाला विद्यार्थिनींनी भेट दिली सिंभोरा धारण हे वर्धा नदीच्या पात्रामध्ये बांधण्यात आलेले आहे. येथे वर्धा नदीला नलदमयंती या दोन नद्या येऊन मिळतात यामुळे या जलाशयाला नलदमयंती सागर असे नाव देण्यात आले आहे हे अमरावती विभागातील सर्वात मोठे जलाशय आहे या सिंबोरा धरणातून अमरावती शहर, मोर्शी शहर, धामणगाव शहर व तालुक्यांना पाणी पुरवठा केला जातो याशिवाय या जलप्रकल्पातून कालव्याव्दारे हिवाळी व उन्हाळी जलसिंचन केले जाते. नेरपिंगळाई येथे पिंगळा देवीचे मंदिर असून हे ठिकाण एका लहान टेकडीवर वसलेले आहे या मंदिराचे सुरुवातीला लहान मोठी धार्मिक वस्तुंची दुकाने आहेत. या टेकडीच्या सभोवताली विस्तीर्ण असे सपाट मैदान आहे त्यामुळे येथून सूर्यास्ताचे विलोभनीय दृश्य दिसते. गुरुकुंज मोझरी हे ठिकाण तिवसा तालुक्यात असून ते राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ६ वर वसलेले आहे येथे राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांचा प्रसिध्द आश्रम आहे. या ठिकाणीच राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांनी समाधी घेतली आहे. तसेच येथील समाधी मंदिरात राष्ट्रसंताचे जीवन कार्य आणि विविध ग्रंथसंपदा पाहायला मिळते. प्रस्तुत सहलीव्दारा महाविद्यालयातील भूगोल विषयाच्या विद्यार्थिनींनी या प्रदेशातील ठिकाणांचा भौगोलिक दृष्टिकोनातून अभ्यास केला व नकाशे व आकृत्यांच्या साहाय्याने सहल अहवाल तयार केला प्रस्तुत सहलीमध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. गणेश टाले, भूगोल विभाग प्रमुख प्रा. अभिजीत दो, प्रा. नंदकिशोर राऊत, प्रा. नितीन बिहाडे, प्रा. राजेश आडे, प्रा. दादाराव उइके व नागोराव पंचबुध्दे सहागी झाले होते.

प्रा. अभिजीत दोड
(भूगोल विभाग प्रमुख)

श्रीराम शिक्षण संस्था, धामणगाव रेल्वे
❊ कार्यकारी मंडळ ❊

१.	श्री. अरुणभाऊ ज. अडसड	अध्यक्ष
२.	श्री. जयप्रकाशजी ग. पोळ	उपाध्यक्ष
३.	श्री. संजयजी ठा. राठी	उपाध्यक्ष
४.	श्री. घनश्यामजी बा. मेश्राम	सचिव
५.	श्री. गिरीषजी पु. मुंधडा	सहसचिव
६.	श्री. डॉ. लक्ष्मीकांतजी ली. भुतडा	सहसचिव
७.	श्री. प्रमोदजी स. मुंदडा	कोषाध्यक्ष
८.	श्री. डॉ. अशोकजी प्रे. भैय्या	संचालक
९.	श्री. चंद्रशेखरजी पु. राठी	संचालक
१०.	श्री. सुरेशजी बा. मुंदडा	संचालक
११.	श्री. अशोकजी पृ. पनपालीया	संचालक
१२.	श्री. किशोरराव ह. साकूरे	संचालक
१३.	श्री. सुभाषराव ए. देशमुख	संचालक
१४.	श्री. विलासराव वि. कडू	संचालक
१५.	श्री. ओमप्रकाशजी ता. राठी	संचालक
१६.	श्री. सुरेशराव मा. देशमुख	संचालक
१७.	सौ. कल्पनाताई अ. मुंदडा	संचालिका
१८.	सौ. कल्पनाताई मु. वंकाणी	संचालिका
१९.	श्री. गोपालबाबू भूत	संचालक

श्रीराम कला महिला महाविद्यालय धामणगाव रेल्वे
❊ महाविद्यालय विकास समिती ❊

१.	श्री. अशोकजी पृ. पनपालीया	- अध्यक्ष
२.	श्री. घनश्यामजी बा. मेश्राम	- संस्था सचिव
३.	डॉ. गणेश क. टाले	- प्राचार्य (सचिव)
४.	डॉ. राजेश आ. आडे	- समन्वयक IQAC
५.	प्रा. नंदकिशोर उ. राऊत	- विभाग प्रमुख
६.	प्रा. नितीन मा. बिह्राडे	- शिक्षक प्रतिनिधी
७.	प्रा. अभीजीत प्र. दीड	- शिक्षक प्रतिनिधी
८.	डॉ. मोनाली व्ही. इंगळे	- महिला प्रतिनिधी
९.	श्री. संजयजी राठी	- सदस्य
१०.	श्री. गिरीशजी मुंधडा	- सदस्य
११.	श्री. सुभाषराव देशमुख	- सदस्य
१२.	श्री. विलासराव कडू	- सदस्य
१३.	श्री. राजेश आर. भैय्या	- शिक्षकेत्तर कर्मचारी प्रतिनिधी
१४.	----- रिक्त ------	- सभापती विद्यार्थी
१५.	----- रिक्त ------	- सचिव विद्यार्थी परिषद

मा.डॉ. राजेश बुरंगे समन्वयक रासेयो संस्था, अमरावती यांनी रासेयो शिबिर दत्ता ग्राम जळगाव आर्वी येथे भेट दिली.

राज्यशास्त्र आणि समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाची ग्रामपंचायत आर्वी जळगांव येथे भेट

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त आयोजित ग्रंथ दिंडी

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रम

अरुणोदय २०१९-२०

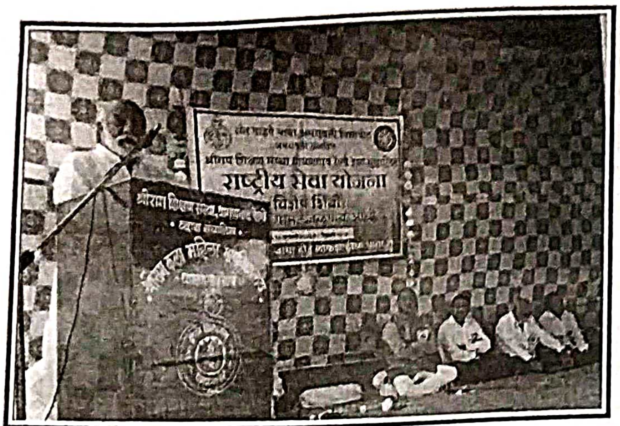

मा. आमदार अरुणभाऊ अडसड रासेयो शिबिराचे उद्घाटन प्रसंगी संबोधन करताना

ुरुपौर्णिमा निमित्त सहभागी महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थिनी

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. गणेश टाले व प्राध्यापक यांच्या हस्ते वृक्षारोपण करण्यात आ

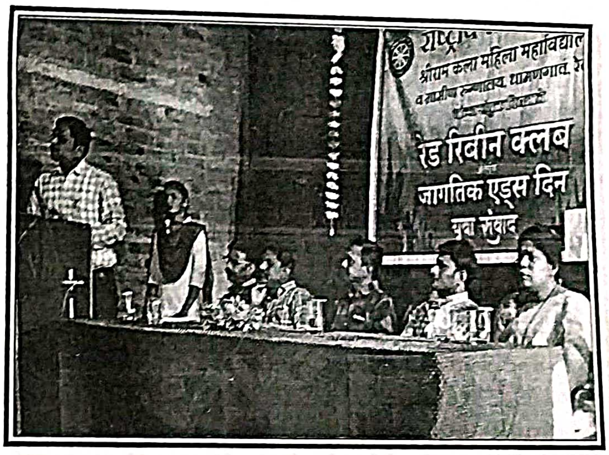

जागतिक एड्स दिनानिमीत्त्य युवा संवाद कार्यक्रम साजरा करण्यात आला

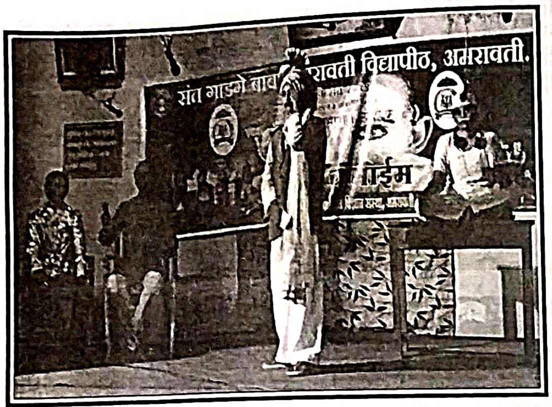

युवक महोत्सव २०१९ व्हि.एम.व्ही. अमरावती येथे स्किट सादर करतांना विद्यार्थिनी

मा. आमदार प्रतापदादा अडसड यांनी शिबिराला भेट दिली.

महाविद्यालयाच्या सामाजिक शास्त्र अभ्यास मंडळाकडून वृक्षारोपण करण्यात आले

वृक्षांना राखी बांधून संवर्धन करण्यात आले यावेळी मा. सचिव, प्राचार्य, प्राध्यापक व विद्यार्थिनी

॥ संत गाडगेबाबा यांची दशसुत्री ॥

भुकेल्याला - अन्न

तहानलेल्या - पाणी

उघड्यांना - कपडे

प्रत्येक गरिब मुलांनकरीता - शिक्षण

बेघरांना - निवारा

अंधं, अपंग, आजारी व्यक्तींची - सहाय्यता

बेरोजगारांना - रोजगार

प्राणी, पशु-पक्षी यांना - अभयदान

गरीब आणि कमजोर लोकांच्या मुलांना लग्नामध्ये - मदत

दु:खी आणि निराश लोकांना - आधार

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त ग्रंथ दिंडी

शैक्षणिक सहल, गुरुकुंज आश्रम मोझरी

महाविद्यालयाच्या रा.से.यो. तर्फे [illegible]

(छाया चित्रे,प्र.रे.)